

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou
Výroční zpráva 2023

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

Výroční zpráva 2023

Obsah

Úvodem.....	1	Přednášky a exkurze.....	34
Archeologie.....	2	Ostatní kulturní a vzdělávací akce.....	34
Botanika.....	3	Návštěvnost.....	41
Historické vědy.....	5	Propagace.....	43
Historie.....	5	Ostatní.....	44
Etnologie.....	6	Spolek pro záchranu Vambereckých	
Knihovna.....	7	mumií.....	44
Muzejní pedagogika.....	8	Mimořádná akvizice z Velké Británie	
Správa sbírek.....	10		45
DEPOZITÁŘ OBRAZŮ.....	10	Hospodaření v roce 2023.....	46
Péče o sbírkové předměty.....	11	Mzdová a personální oblast.....	46
Inventarizace sbírek.....	11	Přehled o pracovnících a platech za	
Pohyby sbírek.....	11	rok 2023.....	46
Konzervace a restaurování.....	13	Personální obsazení v roce 2023: ...	46
Věda a výzkum.....	14	Rozvaha.....	47
Historické vědy.....	14	Výnosy a náklady.....	48
Přírodní vědy.....	14	Výnosy.....	48
Publikační činnost.....	16	Náklady.....	49
Ediční činnost:.....	16	Celkový přehled.....	51
Monografie:.....	16	Všeobecný komentář.....	52
Studie:.....	16	Výnosy roku 2023.....	52
Zprávy:.....	17	Výnosy ze vstupného.....	53
Recenze:.....	17	Granty, dotace a dary roku 2023 ...	54
Nepublikované práce - v tisku:.....	17	Náklady roku 2023.....	55
Ostatní:.....	17	Odpisy 2023.....	56
Semináře a konference.....	18	Finanční majetek.....	56
Spolupráce.....	19	Dotace ze státního rozpočtu.....	56
Muzeum krajky Vamberk.....	20	Investice z FRR KHK.....	57
Orlická galerie.....	21	Autoprovoz.....	57
Sýpka -.....	23	Nakládání s majetkem.....	58
Muzeum Orlických hor.....	23	Tvorba a čerpání peněžních fondů..	59
Synagoga - panátník Karla Poláčka.....	25	Inventarizace majetku.....	59
Klášter Opočno.....	26	Kontrolní činnost.....	59
Drobné expozice a dlouhodobé zápůjčky	28		
Utzův mechanický betlém.....	28		
Soukenický betlém.....	28		
Památník Karla Plachetky.....	28		
Rychnovsko na historických fotografiích	28		
.....	28		
Opočno v zrcadle času.....	29		
Ostatní dlouhodobé zápůjčky.....	29		
Kulturně vzdělávací činnost.....	30		
Výstavy.....	30		
Hlavní výstavní prostory.....	30		
Orlická galerie.....	30		
Muzeum krajky Vamberk.....	33		
Sýpka - Muzeum Orlických hor.....	33		
Klášter Opočno.....	33		
Putovní výstavy a výstavy mimo			
prostory MGOH.....	33		

Úvodem

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou je příspěvkovou organizací zřizovanou Královéhradeckým krajem. Je zapsáno v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové v oddílu Pr, vložce číslo 687 a jeho činnost je vymezená ve Zřizovací listině (poslední aktualizace 2022).

Tato zpráva o činnosti za rok 2023 je zpracována podle osnovy obsažené ve Směrnici č. 7 Rady Královéhradeckého kraje k řízení příspěvkových organizací zřízených krajem a obchodních společností založených krajem a v souladu s doporučeními Odboru kultury a památkové péče Královéhradeckého kraje.

Adresa muzea:

Muzeum a galerie Orlických hor, Jiráskova 2, 516
01 Rychnov nad Kněžnou
IČO: 00371149
telefon: 494 534 450
www.moh.cz

Sbírky Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou jsou zapsány v Centrální evidenci sbírek (CES) vedené Ministerstvem kultury České republiky pod evidenčními čísly:

MRK/002-05-06/135002 - sbírka muzea

GRK/001-06-29/015001 - sbírka Orlické galerie

Muzejní knihovna je zapsána v evidenci knihoven pod číslem 3545/2003.

Archeologie

Archeologické pracoviště vědecko-výzkumného oddělení MGOH na základě zřizovací listiny a oprávnění Archeologického ústavu Akademie věd České republiky může provádět systematické a záchranné výzkumy v oblasti Královéhradeckého kraje a okresu Ústí nad Orlicí. V souladu s posláním rychnovského muzea vyvíjí aktivitu takřka výlučně na okrese Rychnov nad Kněžnou. Jejím cílem je systematicky pokrýt archeologickou péčí všechny archeologické památky ohrožené stavební a jinou činností, a to jak předběžně v rámci vyjadřovacích procesů, tak i následně v terénu. V rámci této činnosti jsou prováděny zejména záchranné archeologické výzkumy, ale i systematické sběry a výzkumy.

Obrázek 1 Opočno Broumar, řez hrázi a dřevěné tarasení

Časově nejnáročnější byla série detektorových průzkumů a dohledů na skrývkách na stavbě - rozvoj centrální průmyslové zóny JIH **Solnice**. Stavba je z větší části ukončena, na skrývkách nebyly zjištěny zachovalé archeologické situace. Nicméně průzkum ornice přinesl poměrně bohaté výsledky k historii vojenství a k fungování zázemí města Solnice. Podařilo se lokalizovat zaniklou vesnici Tisová. Podobně časově náročný byl i dozor prokládaný drobnými záchrannými výzkumy na rekonstrukci rybníka **Broumar v Opočně**. Zde byly postupně, v návaznosti na jednotlivé fáze stavby, odkryta a dokumentována složitá dřevěná konstrukce tarasení hráze. Bylo zjištěno, že původní středověký rybník byl oproti současnému posunut a dnešní hráz spočívá na jeho naplaveninách.

Plošně menší rozsah měly výzkumy řešící složité vrcholně středověké až časně novověké městské situace. Ve dvou etapách probíhal zá-

chranný výzkum v **Kostelci nad Orlicí**, čp. 13, kde byl zkoumán jednak dosud stojící dům, plynule přestavovaný od 15. století, dále pak jeho zázemí s nálezem zděné víceúčelové pece. Na sousední parcele u čp. 12 se dochovaly původní hraniční zdi i s brankou. V Rychnově nad Kněžnou byla řešena oprava zárubní zdi u speciální školy, na okraji zámeckého areálu, která zachytila několik fází dláždění s odpadovými vrstvami z vysloveně městských interiérů. Menší středověká situace byla objevena při rekonstrukci čp. 11 ve **Vamberku**, keramika datovaná do přelomu 13. a 14. století je zatím nejstarším nálezem v městském jádru. Další stejně datované situace byly zkoumány ve **Žďáru nad Orlicí** (RD Benešová) a v **Lípě nad Orlicí** (pokládka ČEZ).

Co se týče pravěkých období, nejnáročnější byl ve fázích probíhající záchranný výzkum na ZTV v **Černíkovcích**, prokopáno zde bylo osídlení kultury popelnicových polí, postupně objevované v celém centru obce, nejméně jeden objekt spadl do doby římské. Do tohoto rozsáhlého sídliště patřilo i 40 objektů na nedaleké stavbě 3 bytových domů. V Kostelci nad Orlicí pokračoval ZAV v ulici Fr. Zoubka (navazoval na Michalcovu ulici), vyzníval zde opět okraj areálu sídliště kultury popelnicových polí. Stejně datované sídliště, a navíc i osídlení z doby laténské bylo prokázáno při stavbě intenzifikace úpravní vody na okraji katastru **Kostelce nad Orlicí**.

Finalizovány byly menší výzkumy zahájené v předchozím roce, rodinný dům paní Šremrové v **Doudlebach nad Orlicí**, opěrná zeď kolem Seykora parku v **Kostelci nad Orlicí** a rodinný dům pana Horáčka v **Pulicích**.

Překvapením bylo menší sídliště z doby římské nalezené na skrývkách pro ZTV v **Albrechticích**.

Kromě toho bylo dozorováno 156 negativních akcí (z toho 51 neinvestičních) a 21 pozitivních. Z pozitivních akcí byly celkem 5 neinvestiční. Také byly vypracovány podklady pro celkem 242 vyjádření.

Stejně jako v předešlých letech spočívá valná většina činnosti v archeologických dozorech na akcích zajišťovaných muzeem.

Mimo tuto stěžejní činnost bylo prosloveno několik přednášek, tři exkurze pro zájemce o regionální dějiny a poskytovány konzultace pro badatele a zájemce. A čtyři představení komponovaného programu o Magdaléně Grambové.

Botanika

Botanické pracoviště vědecko-výzkumného oddělení MGOH provádí systematickou botanickou dokumentaci a výzkum regionu. Vzhledem k odborné specializaci botanika MGOH je mimo základní dokumentaci kladen důraz zejména na výzkumy v oblasti cévnatých rostlin.

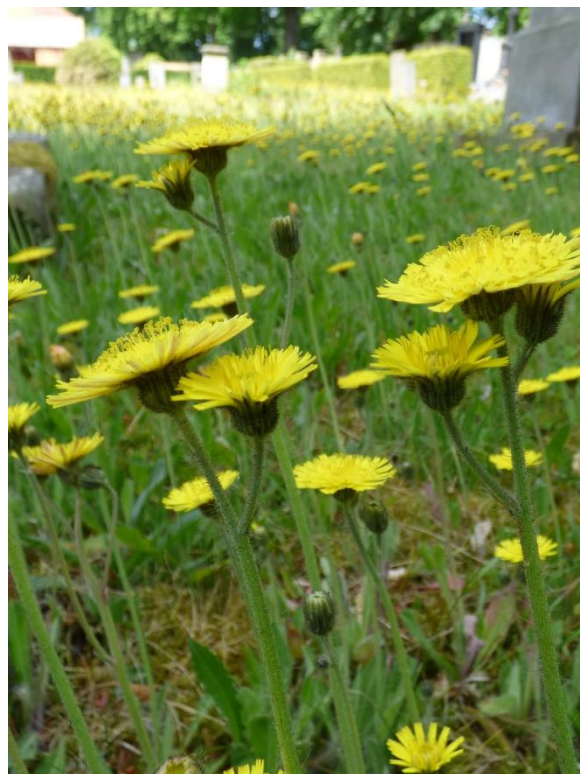
Vegetační sezona roku 2023 byla pro botanika Mgr. Jana Doležala ve znamení intenzivního floristického výzkumu Rychnovska a přilehlých oblastí východních Čech. První průzkumy uskutečnil již začátkem měsíce března, kdy opět zkoumal na svých výpravách především jarní terofyty z rodů rožec (*Cerastium*), penízek (*Microthlaspi*) a rozrazil (*Veronica*), ale i geofytní druhy (jarní cibuloviny) především z rodu křivatec (*Gagea*) a pozornost byla věnována i okrasným druhům vzácně zplaňujícím (krokusy, sněženky a česneky).

Vzhledem k dlouhodobému systematickému průzkumu jarních rostlin se podařilo u obce Bolehošť nalézt velmi zajímavé a vzácné křížence mezi křivatem žlutým (*Gagea lutea*) a křivatem lučním (*Gagea pratensis*). Hybridní rostliny mezi těmito dvěma druhy nebyly dosud z území České republiky uváděny a z celé Evropy jsou tyto kříženci známy pouze z malého území v Německu.

V celé sezoně probíhal soustavný průzkum železničních stanic, intravilánů měst a zahradnických center s cílem hledání dalších lokalit nepůvodních druhů rostlin. Díky tomu se podařilo nalézt další lokalitu novozélandské řeřišnice *Cardamine corymbosa*, nebo také další lokality brvitky mexické (*Muhlenbergia mexicana*), trávy, která se vyskytuje v Severní Americe, ale byla zavlečena i do České republiky, kde byla prvně nalezena Janem Doležalem v roce 2021.

V průběhu května a června roku 2023 pokračoval intenzivní výzkum chlupáčků (*Pilosella*) na území východních Čech. Tentokrát se botanik Jan Doležal zaměřil na území fytochorionu Cidlinská pánev a Českomoravské mezihorí.

Od neděle 2. července do soboty 8. července 2023 proběhl Floristický kurz České botanické společnosti v Hradci Králové. Kurz byl pořádán Východočeskou pobočkou České botanické společnosti a aktivně se na jeho přípravě podílel i muzejní botanik Jan Doležal. Začátkem roku 2023 bylo společně s botaničkou Muzea východních Čech v Hradci Králové Věrou Samkovou připraveno speciální číslo Východočeského botanického zpravodaje s informačními materiály k floristickému kurzu. Botanik Jan Doležal zde

Obrázek 2 Chlupáček výběžkatý

fungoval jako hlavní organizátor a vedoucí exkurzí, na kterých představil ty nejzajímavější lokality v Poorličí a dostal tak do povědomí účastníků kurzu i práci rychnovského muzea. Velkým přínosem pro muzeum byl výrazný nárůst počtu účastníků z exkurzí a večerních přednášek. Celkem tak Jan Doležal referoval pro 494 účastníků.

Byly však podniknuty průzkumy i v jiných územích České republiky: Mohelnicko, Olomoucko, Přerovsko, Dokesko, Praha, Brno.

Průzkumy probíhaly buď samostatně, nebo s kolegy z dalších botanických pracovišť (Věra Samková a Jaroslav Zámečník – Muzeum východních Čech v Hradci Králové; Michal Ducháček – Národní muzeum v Praze; Michal Vávra – Povodí Labe; Michal Hroneš – Univerzita Palackého v Olomouci; Pavel Lustyk – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha; Kateřina Štajerová – Botanický ústav akademie věd ČR).

Botanik Jan Doležal nadále spolupracoval na projektu Pladias (Rozšíření cévnatých rostlin v ČR) a Květena východních Čech. Nově začal spolupracovat na floristickém projektu na portálu iNaturalist.org s názvem „Česká flóra: projekt

České botanické společnosti, kde funguje jako jeden z hlavních správců a determinátorů.

Jedním z hlavních cílů je propojení amatérských a profesionálních botaniků, studentů a přírodovědných nadšenců do jedné online komunity, která bude sdílet pozorování planých a zplanělých rostlin na území České republiky, vzájemně si pomáhat při určování a revizích a sdílet standardy kvalitního záznamu nálezových údajů. Tato komunita bude rozvíjet a kultivovat zájem veřejnosti o floristický výzkum a přitahovat k této aktivitě nové zájemce nejen z řad mládeže.

O svých nálezech referoval botanik Jan Doležal na sedmi přednáškách, vedl devět exkurzí pro laickou i profesionální veřejnost, pořádal jednu odbornou výstavu a sérii přírodovědných přednášek pro Základní školu Týniště nad Orlicí.

Samozřejmě byly též publikovány články shrnující výsledky průzkumů ve Zprávách České Botanické Společnosti.

Probíhaly i práce na přípravě sborníku Orlické hory a Podorlicko. V září roku 2023 vyšel již 30 ročník. Stejně tak probíhaly redakční a editor-ské práce na časopisu Zprávy České Botanické Společnosti, kde je botanik Jan Doležal členem redakční rady (recenze a korektury celkem 20 příspěvků, z toho dva autorské příspěvky).

Nadále pokračovala spolupráce s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Hradec Králové.

V průběhu roku se botanik Jan Doležal věnoval i poradenské činnosti a určování rostlin pře-

devším z fotografií zaslaných buď na e-mail, nebo na veřejnou facebookovou skupinu Určování rostlin, ale i na webovou stránku iNaturalist.org/home především v projektu Česká flóra. V roce 2023 bylo touto formou určeno nebo potvrzeno více než deset tisíce taxonů. Jednalo se především o původní i zavlečené rostliny v České republice, ale botanik Jan Doležal se také věnoval nepůvodním druhům z rodu pryšec (*Euphorbia* sect. *Anisophyllum*) na území celé Evropy, ale také našim původním druhům, které jsou naopak invazní v Severní a jižní Americe. V současnosti je na portálu iNaturalist.org Jan Doležal jedním z nejaktivnějších determinátorů u pryšců *Euphorbia* sect. *Anisophyllum*, rozrazilů *Veronica* sect. *Pocilla*.

Vzhledem k častému zavlékání i do východních Čech a na Rychnovsko je třeba mít přehled o dalších nepůvodních druzích, které se šíří i v okolních státech. Nedílnou součástí práce botanika bylo i studium regionální a zahraniční literatury.

V roce 2023 pokračovala inventarizace, revize, digitalizace a přepis karet sbírkového fondu zoologie. Na tom se společně s botanikem Janem Doležalem podílel především Oto Petřík, student Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové.

Obrázek 3 Skupina botaniků při exkurzi v Týništi nad Orlicí

Historické vědy

Z oblasti historických věd jsou v muzeu zastoupeny především historie a etnografie. Obě pracoviště velkou měrou zajišťují vytipovávání a odborné zpracování nových akvizic muzea. Mimo to na nich leží hlavní tíže přípravy výstav v Hlavních muzejních prostorách MGOH a řešení badatelských dotazů.

Historie

Hned od začátku nového roku pokračovalo historické pracoviště spolu s etnologickým v přípravách na hlavní muzejní výstavu pro výstavní sezonu roku 2023 Velorex. Král kol.

Už v druhé polovině roku 2022 začala příprava a vytipovávání vhodných předmětů k výstavě. Byla navázána spolupráce s muzei, Velorex kluby, nadšenci do Velorexů i s bývalými zaměstnanci rychnovského závodu.

Od začátku ledna se pokračovalo v tom, co v předchozím roce započalo. Vystavené předměty se na výstavu sešly z různých míst napříč republikou. Na výstavě byla vystavena dvě vozítka Velorex vyrobená v Solnici. Velorexový zapůjčilo Městské muzeum v České Třebové, odkud konstruktéři Velorexů pocházeli a kde se začalo s jejich výrobou.

Kromě unikátních Velorexů mohli návštěvníci shlédnout další výrobky z produkce výrobního družstva Velorex. Byla zastoupena produkce solnická, rychnovská, novohrádecká i olešnická. Návštěvníci tak mohli na jednom místě vidět pestrost produkce družstva. Ze Žamberka, kde přetrvává výroba sidecar do dnešní doby, byl zapůjčen motocykl Jawa se sidecarem. Stručná historie výrobního družstva, fungování jednotlivých pobočných závodů či jednotlivé typy Velorexů byly

popsány ve formě panelové výstavy na chodbě spojující výstavní místnosti.

Výstava byla doplněna o velkoformátové dobové fotografie zachycující prostředí závodu. Muzejní sbírkové předměty byly tentokrát využity hlavně na doplnění a dotvoření diorám. Kromě produkce družstva byly vystaveny i další předměty, které vypovídají o tom, jaký se z malého vozítka stal fenomén.

V roce 2023 zorganizovalo na 8. července historické a etnologické oddělení ve spolupráci s oddělením muzejní pedagogiky Den s Velorexem. V prostorech rychnovského zámku byl připraven hravý den pro děti a jejich rodiče. Součástí celodenního programu byly dvě přednášky předsedy Velorex Clubu v AČR pana JUDr. Ladislava Šustra. Jedno ze svých soutěžních stanovišť zde měli účastníci tradičního srazu Velorexů v Bystrém. Akci navštívilo přibližně na 1 000 účastníků.

Průběžně po celý rok probíhal také výběr předmětů vhodných do muzejních sbírek, a hlavně v druhé polovině roku následovalo jejich zapsání do evidence II. stupně programu Museion. Postupně byly zpracovávány předměty uložené v badatelně. Předměty z badatelně představovaly poměrně velkou část zapsaných předmětů historickým oddělením. V průběhu roku se podařilo historickému oddělení ve spolupráci s etnologickým dohledat několik hledaných předmětů, které byly zapsané v Museionu. Jednalo se například o hledaný ampermeter (13-F-5), vaha dlo (13-D-23) nebo ondu-
lační kleště (12-A-89).

V polovině roku 2023 byla navázána spolupráce s Gymnáziem Františka Martina Pelcla v Rychnově nad Kněžnou. Muzeum bylo osloveno s nabídkou spolupráce při oslavách 100. výročí založení budovy gymnázia. Historické oddělení

Obrázek 4 Krajkový velorex představený veřejnosti v rámci Dne s Velorexem.

připraví panelovou výstavu, která se zaměří nejen na historii rychnovského gymnaziálního školství, ale i na významné studenty a učitele.

Na podzim roku 2023 se historické pracoviště stalo součástí pracovní skupiny a začalo se podílet na vytvoření aktualizované sbírkotvorné koncepce.

Po celý uplynulý rok přijímalo a odpovídalo historické oddělení na došlé badatelské dotazy. Dotazy přicházely především od soukromých badatelů.

Etnologie

Etnologické pracoviště v roce 2023 zajišťovalo základní správu historické podsbírkky, která spočívá ve vedení chronologické a systematické evidence. V rámci této evidence je vedena přírůstková kniha historické a přírodovědné podsbírkky v elektronickém záznamu v programu Museion a zároveň v ručně psané podobě. V systematické evidenci byly vytvářeny nové inventární karty zahrnující odborný popis, určení datace, lokality, další evidenční náležitosti a připojení fotodokumentace sbírkového předmětu. Záznamy jsou uloženy v programu Museion a tištěny ve třech kopiích pro pracovní, archivační a badatelskou činnost.

Pod správu etnologického pracoviště spadá agenda spojená se zpracováním a evidováním Darovacích smluv Muzea a galerie Orlických hor. Veškeré budoucí sbírkové předměty z Kupních a Darovacích smluv jsou zaevidovány v přírůstkové knize a následně odborně zpracované. V rámci

sbírkotvorné činnosti probíhal vlastní sběr předmětů, výběr a určení nových akvizic z pozůstalostí a darů.

Probíhala postupná revize záznamů sbírkových předmětů, doplňování fotografické dokumentace, upřesnění odborných popisů a dalších náležitostí, které na inventárních kartách chybějí.

Pracoviště zajišťuje komunikaci s pracovní skupinou zřízenou při odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ohledně provozu programu pro evidenci muzejních sbírek Museion. Průběžně byly řešeny uživatelské problémy a úpravy uživatelských oprávnění. Bylo zajištěno základní školení nových uživatelů a zřízení jejich přístupových účtů.

Významnou součástí činnosti etnologického pracoviště v roce 2023 spolupráce na výše zmíněné hlavní výstavě sezóny Velorex – Král kol. Etnoložka MGOH se mimo jiné zaměřila na sběr materiálů k tématu výstavy, přičemž se podařilo zaznamenat vzpomínky pamětníků ze samotného výrobního družstva i z rodiny bratrů Stránských, kteří stáli u vzniku a výroby tříkolového vozítka.

Etnologické pracoviště bylo zařazeno do pracovní skupiny vytvářející aktualizovanou podobu sbírkotvorné koncepce MGOH. V rámci této činnosti je upravován akviziční řád, proběhla revize třídníku sbírek a pracuje se na plánu akviziční činnosti muzea do následujících let.

Zároveň pracoviště zajišťovalo odbornou konzultaci pro badatelské dotazy, návštěvy a zajistilo možnost práce se sbírkovými předměty a materiály.

Obrázek 5 Výstava Velorex – Král kol.

Knihovna

Knihovna Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou je v souladu se zřizovací listinou muzea veřejně přístupnou specializovanou knihovnou ve smyslu § 3 zákona č. 257/2001 Sb. Knihovna je vedena v evidenci knihoven pod číslem 3545/2003.

Jejím posláním je shromažďovat, evidovat, zpracovávat, uchovávat a zpřístupňovat literární dokumenty sbírkové povahy, dokumenty dokládající kulturní a jiné činnosti v regionu a dokumenty potřebné pro odbornou práci zaměstnanců muzea i odborné veřejnosti. Veškerou svou činností přispívá k uchovávání kulturního dědictví, k rozvoji vědy, kultury a ke vzdělávání a výchově občanů.

Otevírací doba knihovny:
út - čt : 9 - 14 hodin

Dle individuálních požadavků badatelů bylo možné domluvit i jinou dobu pro návštěvu knihovny (v pondělí, pátek).

Akviziční činnosti byla prováděna v souladu s odborným zaměřením muzea dle požadavků odborných pracovníků, nakladatelských nabídek a snahou o zajištění knih s regionální tematikou.

Knihy jsou evidovány v přírůstkovém seznamu knihovny a dále jsou katalogizovány v systému Tritius..

Celkem bylo zapsáno: přír. číslo - 2798/2023 - 3110./2023 (312 knihovních jednotek Z toho bylo 17 knih zakoupených, 2 dary, 5 vlastních, vlastním sběrem bylo získáno 158 knih a dále nově zapsaných 130 titulů (jde většinou o publikace z 19. století, které jsou psané německy a švabachem, některé bez titulního listu a potřebných údajů - dohledávání v různých knihovnách a portálech) Komplexně bylo zkatalogizováno 375 záznamů, dále byly odstraňovány chyby ve starších záznamech - především ve jmenných autoritách a chyb vzniklých při převodu ze systému Clavius, dále byla průběžně doplňována klíčová slova, překlady.

Dále jsou katalogizovány články z regionálních periodik, které jsou především psány o činnosti muzea.

V knihovně jsou rovněž evidována periodika (Rychnovský deník, Zpravodaje měst, ale i některá odborná periodika Archeologické rozhledy apod). Počátkem kalendářního roku bylo provedena kompletizace.

Výpůjčky byly převážně prezenční pro badatele především z řad studentů. Mezi další časté uživatele knihovních služeb patří členové Spolku přátel historie Vamberka. Absenční výpůjčky jsou realizovány zejména interně za účelem doplnění příručních knihoven odborných pracovníků MGOH. Velké množství výpůjček tvoří různá periodika - Posel z Podhoří, Zpravodaje měst.

Badatelskou návštěvu vykonala i odborná pracovníce Národní knihovny v Praze z oddělení starých tisků za účelem studia fondu starých tisků MGOH.

Pro potřeby pracovníků MGOH je využívána i služba MVS, reprografické služby jiných knihoven.

Počet výpůjček 1996 KJ. Interní absenční výpůjčky nejsou do počtu výpůjček započítány, jelikož u nich není prováděna prolongace jako ve veřejných knihovnách.

Další významnou činností knihovny je poskytování bibliograficko-informační služby (vyhledávání informací o literatuře, událostech, osobnostech). Knihovnice poskytovala informace osobně, telefonicky i písemně. Kromě dotazů na "klasická" témata jako je Karel Poláček či judaismus se objevují i nová témata (pernikáři v Solnici, Kozí Kunka, mýto ve Vamberku, osobnost J. Teleckého apod.)

Další činnosti: spolupráce s odbornými pracovníky při tvorbě výstav (dohledávání knih na výstavy a o tématech výstav, či programů pro děti ve spolupráci s muzejní pedagogkou.

Muzejní pedagogika

Pracoviště muzejní pedagogiky bylo zřízeno v roce 2018 s cílem obohatit nabídku muzea návštěvníků a především školám. Pravidelně tak vytváří doprovodné edukační programy k aktuálně pořádaným výstavám i stálým expozicím. Krom toho zajišťuje pracoviště komunikaci s veřejností i s médií, psaní tiskových zpráv a PR muzea.

Pracoviště muzejní pedagogiky stejně jako v předchozích letech pracovalo především na tvorbě muzejních edukačních programů a jejich provozu. Za tímto účelem se opět podařilo získat dotaci Ministerstva kultury České republiky na podporu vzniku nového programu. Ten byl spojen s jednou

Obrázek 7 Ilustrace postaviček z programu *Bylo nás pět*

z menších poboček MGOH v Rychnově nad Kněžnou, a to se Synagogou – Památníkem Karla Poláčka Tato pobočka, jak vyplývá i z jejího názvu, je situovaná do prostor rychnovské synagogy, která z důvodu tragických událostí během druhé světové války nemůže sloužit svému původnímu účelu. Stálá expozice této pobočky je tematicky rozdělena na dvě části, a to judaismus v Podorlicku přibližující život místních židovských komunit a dílo a život Karla Poláčka, který byl také židovského původu. Pro první část expozice byl vytvořen edukační program v roce 2021, avšak dosud neexistoval žádný program pro školy věnující se nejvýznamnějšímu rodákovi z Rychnova nad Kněžnou, tedy Karlu Poláčkovi, od jehož narození v loňském roce uplynulo 130 let. A jak lépe představit tohoto známého spisovatele žákům než skrze jeho nejslavnější knihu „Bylo nás pět“ inspirovanou dětstvím prožitým právě v Rychnově nad Kněžnou. Z důvodu lepšího uchopení celého tématu byl program rozdělen do dvou navazujících lekcí:

1. lekce – Bylo nás pět 1 aneb budu spisovatelem – První lekce programu se odehrává v prostorách Synagogy – Památníku Karla Poláčka a jejími průvodci jsou loutky všech pěti hrdinů

knihy „Bylo nás pět“. Ústředním vypravěčem se pak stává Péta Bajza, tedy alter ego Karla Poláčka. Během hodin literatury jsou spisovatelé často dětem představováni skrze krátký medailonek a výčet nejslavnějších děl. Ze skutečných osob se tak stávají pouhé zápisky v sešitě. Jak však mohou děti lépe poznat a ztotožnit se se slavným spisovatelem, aby nezůstal pouhým nudným popisem života a díla? Například přes jeho dětství a mnohé lumpany, které také prováděl. Díky knize „Bylo nás pět“ je to u Karla Poláčka možné. Žáci tak hledají ve staré mapě Rychnova nad Kněžnou místa, kde se kniha odehrává a porovnávají je s jejich současnou podobou. Stejně tak srovnávají svůj běžný den s tím před více než sto lety. Díky bohatým sbírkám rychnovského muzea je možné žákům během programu představit i fotografii maminky Karla Poláčka a jeho samotného, staré fotografie Rychnova nad Kněžnou, dopisy či vysvědčení slavného spisovatele, které je vždy potěší, protože Karel Poláček nebyl úplně ideální student. Na závěr lekce každé z dětí píše i krátkou variantu svého příběhu z dětství, aby si vyzkoušelo, jaké to je být spisovatelem.

2. lekce – Bylo nás pět 2 aneb budu ilustrátorem – Druhá lekce programu propojuje dvě pobočky rychnovského muzea, protože se již neodehrává v Synagoze – Památníku Karla Poláčka, ale v Muzejním ateliéru, který je součástí Orlické galerie a Hlavních výstavních prostor muzea v II. patře Kolowratského zámku. Ten se nachází doslova jen pár kroků od původní budovy školy, kterou

Obrázek 6 Žáci během programu *Bylo nás pět*

Karel Poláček v dětství navštěvoval. Žáci se tak po celou dobu pohybují v kulisách, které každý den při cestě do školy potkával i slavný spisovatel. Ve fondu knihovny rychnovského muzea, ale i ve sbírkách Orlické galerie, je možné nalézt silný odkaz Karla Poláčka, a to jak ve formě mnoha vydání

jeho knih, i díla „Bylo nás pět“, tak obrazů například Josefa Hlinomaze inspirovaných také příběhy Péti Bajzy a jeho přátel. Právě ilustrace nejslavnější knihy Karla Poláčka ji dodávají život. A během druhé lekce mají žáci možnost vyzkoušet si práci ilustrátora a seznámit se s textem knihy zcela novým způsobem. V první části lekce se seznamují nejen s jednotlivými ilustracemi známých umělců jako Helena Zmatlíková či Ondřej Sekora, ale také s možnými výtvarnými potřebami, které pro své ilustrace využijí (vodové barvy, tempery, olejové pastely, pastelky, fixy). Dále si vybírají z připravených úryvků knihy „Bylo nás pět“ a již tvoří svou vlastní ilustraci. V třetí části pak využívají děti své vlastní příběhy z první lekce. Zkouší si tak nejen práci spisovatele, ale také ilustrátora.

K hlavní muzejní výstavě věnující se Velorexům byly vytvořeny pracovní listy a herní prvky jejichž prostřednictvím se dětská návštěvníci mohli snadno seznámit s tímto popkulturním fenoménem. K této výstavě byl taktéž vytvořen samostatný edukační program určený žákům 3. – 7. třídy.

Edukační program byl vytvořen také k výstavě výtvarnice Evy Horské nazvané Vyhořelí dinosauři. V rámci tohoto programu se žáci zábavnou formou mohli seznámit nejen s tvorbou výtvarnice ale také s různými výtvarnými technikami.

V závěru roku 2023 opět zaznamenal velký ohlas úspěšný program věnovaný Vánocům, který byl realizován na Sýpce – Muzeu Orlických v Rokytnici v Orl. horách. Program navázal na obdobné programy z předchozích let a seznamoval s Vánočními zvyky a tradicemi, které byly prezentovány prostřednictvím vybraných sbírkových předmětů. Na závěr lekce si každý žák vytvořil vlastní vánoční pohlednici z korespondenčního lístku, která byla odeslána poštou.

V jarních měsících také pokračoval projekt podpořený z Národního plánu obnovy „Výtvarný kroužek pro každého“. Kroužek byl určen dětem a mládeži ve věku 9–16 let a díky dotační podpoře

byl pro děti zdarma. Díky tomu měli možnost přístupu ke kreativnímu učení dětí bez rozdílu sociálního zajištění, což byl jeden z hlavních motivů projektu. Celý kurz byl rozdělen na 31 lekcí konajících se od 6. října 2022 do 25. května 2023, a to pravidelně každý čtvrtek od 16 do 18 hodin. Během měsíce se vystřídaly vždy tři hlavní tematické okruhy kroužku: techniky, současní ilustrátoři dětských knih a ze sbírek Orlické galerie. Ty byly v některých měsících doplněné ještě lekcí čtvrtou na téma Volná tvorba. Díky rozložení lekcí se děti naučily jak nové výtvarné postupy a techniky, které se běžně na základních školách nevyučují, tak se inspirovali tvorbou současných umělců i starých mistrů.

Kromě edukačních programů vytvořilo pracoviště muzejní pedagogiky také cyklus dílen pro veřejnost.

Pracoviště muzejní pedagogiky v roce 2023 nadále spravovalo účty na sociálních sítích, a to od prosince kromě Instagramu a Twitteru také Facebook. Všechny jmenované účty mají rozdílný obsah, takže sledující všech účtů nedostávají duplikující se informace. Instagramový účet má vždy zvolené téma měsíce, během kterého jsou sledujícím představovány sbírkové předměty, ale také fotografie z bohatého muzejního fotoarchivu. Nechybí však ani prostor pro aktuální události. Twitterový účet představuje jak novinky z muzea, tak rubriku „Stalo se před sto lety“ reflektující události z novin z roku 1923.

V roce 2023 pokračovalo pracoviště v pravidelném vytváření a zasílání tiskových zpráv, ale i drobnějších informací, médiím. Zasílané byly také pravidelně pozvánky na různé muzejní akce. Pracoviště nadále pokračuje ve správě oficiálních webových stránek muzea.

Pracoviště taktéž zajišťovalo zápůjčky putovních výstav, a to v roce 2023 do Místní knihovny v Kvasínách, Krajské knihovny v Pardubicích a Městské knihovny v Rychnově nad Kněžnou.

Správa sbírek

Základní péče o sbírky je mimo konzervaci zajišťována pracovištěm správy sbírek. Převážná část agendy tohoto pracoviště je tvořena soustavnou prací se sbírkovými předměty - zejména vyhledávání a vydávání sbírkových předmětů na výstavy, do expozic vlastních i cizích a jejich zpětné uložení, označování a obnovování inventárních čísel, kontrolování stavu sbírek, vytipovávání ohrožených předmětů a jejich předávání k následnému ošetření, revize apod. Nad to jsou sbírky využívány také k výstavním účelům a jako studijní materiál jednotlivých odborných pracovníků i externích zájemců.

Jedním ze základních úkolů správy sbírek je neustálé vyvíjení sbírkotvorné činnosti. Ta vychází z odborné profilace muzea a je realizována cílevědomým a systematickým shromažďováním předmětů muzejní povahy, jež jsou nositeli svědectví o minulých stavech či dějích. Sbírký MGOH jsou evidovány v CESU pod čísly GRK/001-06-29/015001 (Orlická galerie) a MRK/002-05-06/135002 (Muzejní sbírka).

Pozice správce sbírek prošla v roce 2023 částečnou restrukturalizací. Byl zaveden nový systém oběhu výpůjčních smluv, který je nyní plně v gesci správce sbírek, k němuž se sbíhají všechny tyto smlouvy od všech kurátorů v MGOH. Byl také zaveden nový vzor a typ smluv, tzv. smlouvy cizí, který se týká předmětů, které do muzea zapůjčili osoby a instituce, které vlastní smlouvy nemají. Tyto smlouvy mají odlišné číslování a jejich podpis ředitelem muzea je podmíněn zajištěním pojištění. Nově má správce sbírek na starosti u celou agendu kupních smluv a jejich oběh byl také popsán v interní směrnici muzea. V roce 2023 byl také uveden do provozu tzv. karanténní depozitář, který slouží jako jakási vstupní brána, kterou musí projít každý darovaný či nakoupený předmět, který do muzea přijde, aby byl nejdříve odborně prohlédnut konzervátorem. Zároveň byl vytvořen i tzv. Akviziční list - formulář, sloužící jako průvodní list konkrétního předmětu. Do toho akvizičního listu se zapisuje veškerá manipulace s předmětem tak, aby bylo kdykoliv možné dohledat jeho původ, stav a pohyb do doby, než bude zapsán do přírůstkové knihy.

V roce 2023 byla provedena také inventarizace, konkrétně u všech předmětů, které byly zapůjčeny do jiných institucí jako dlouhodobá výpůjčka, či u předmětů, které doplňují expozici na pobočkách MGOH (Sýpka, Muzeum Krajky) a také u historické podsbírký - třídy 10. V oblasti elek-

tronické evidence II. stupně se přepsalo několik stovek evidenčních karet do jednotného evidenčního systému Museionu.

Obrázek 8 plynování depozitářů

DEPOZITÁŘ OBRAZŮ

Pozornost správce sbírek se také soustředila na vybudování nového depozitáře obrazů. V této oblasti došlo zejména k detailním nákresem budoucího umístění nového úložného systému s přihlédnutím ke konkrétní sbírce. Do detailů byl rozpracován popis toho, co bude konkrétně v jakém regálovém bloku uloženo. Následně byl v rámci výběrového řízení zvolen dodavatel systému. Po dokončení budou v roce 2024 do tohoto depozitáře přestěhovány sbírkové předměty výtvarné povahy z Muzejní sbírky. Zároveň zde budou úložné kapacity pro nové akvizice sbírky Orlické galerie.

Evidence I. stupně - sbírka Muzea OH (archeologie, historie, přírodověda)										
	počáteční stav	přibylo	z toho					ubylo	důvod úbytku	konečný stav
			sběr	koupě		dar	jinak			
				ks	Kč					
př. č.	53 358	2316 (41+2275)	1113	330	518 900	864	9	0	-	55 674

Evidence I. stupně - sbírka Orlické galerie (výtvarné umění)										
	počáteční stav	přibylo	z toho					ubylo	důvod úbytku	konečný stav
			sběr	koupě		dar	jinak			
				ks	Kč					
př. č.	2352	3	-	3	175 000	-	-	0	-	2355

Evidence II. stupně - sbírka Muzea OH (archeologie, historie, přírodověda)					
	počáteční stav	přibylo	ubylo	důvod úbytku	konečný stav
př. č.	53 358	2316	0	-	55 674
inv. č.	37 929	144+1009	0	-	39 082

Evidence II. stupně - sbírka Orlické galerie (výtvarné umění)					
	počáteční stav	přibylo	ubylo	důvod úbytku	konečný stav
př. č.	2 352	113	0	-	2 465
inv. č.	2 851	123	0	-	2 974

Péče o sbírkové předměty

Díky dotaci z programu Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví ISO-D a podpoře Královéhradeckého kraje se v roce podařilo zrestaurovat deset poškozených skleněných podmaleb. Restaurátorské práce na podmalbách provedla Mgr. Dana Modráčková z Lukavice u Slatiňan. Jednu z těchto podmaleb zafinancovalo muzeum z vlastních zdrojů.

Inventarizace sbírek

Byl naplněn § 3 vyhlášky MK ČR 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., jenž předepisuje každoročně

uskutečnit v MGOH inventarizaci části sbírek. Dle inventarizačního plánu byla provedena kontrola sbírek mezi říjnem a prosincem a bylo zrevidováno celkem 2 538 sbírkových předmětů. O provedené inventarizaci byl proveden zápis.

Kromě toho byla provedena inventarizace u 352 sbírkových předmětů, které byly zapůjčeny jiným institucím nebo se nachází v expozici na pobočkách MGOH. Ke všem těmto inventarizacím byl vyhotoven zápis.

Pohyby sbírek

V roce 2023 bylo vyhotoveno celkem 14 smluv o zápůjčce a v nich bylo zahrnuto celkem 257 kusů zapůjčených sbírkových předmětů a sedm knih z muzejní knihovny. Dále byly ke dni 31. prosince 2023 prodlouženy dlouhodobé

smlouvy ke stálé expozici rodného domku F. L. Heka v Dobrušce, k městské expozici v Novém zámku v Kostelci nad Orlicí a také k zámecké expozici v Potštejně. Všechny tyto smlouvy byly prodlouženy do konce roku 2026.

Sbírkové předměty byly v roce 2023 zapůjčeny těmito subjektům:

Mgr. Kamil Kočtůch - studium: „Kvantitativní analýza...“ (zapůjčeno 10 kusů)

Muzeum východních Čech v HK - výstava: „J. Žižka - husité ve vých. Č.“ (zapůjčeno 32 kusů)

Galerie výtvarného umění v Chebu - výstava: „Opus magnum“ (zapůjčen 1 kus)

Městské muzeum v Ústí n. Or. - výstava: „Mák“ (zapůjčeno 7 kusů)

Městské kulturní středisko Letovice HK - výstava: „Tradice krajčářství na Vamberecku“ (zapůjčeno 38 kusů)

Město Vamberk - výstava: „Emilie Frydecká - výběr z děl“ (zapůjčeny 4 kusy)

Město Dobruška - stálá expozice (zapůjčeny 3 kusy)

Město Kostelec n. Or. - stálá expozice (zapůjčeno 53 kusů)

Městské muzeum Žamberk - výstava: „Putování krajinou“ (zapůjčeno 5 kusů)

Zámek Potštejn - stálá expozice (zapůj-

čeno 37 kusů)

Městské muzeum v Ústí n. Or. - výstava: „Vánoce z perníku“ (zapůjčeno 60 kusů)

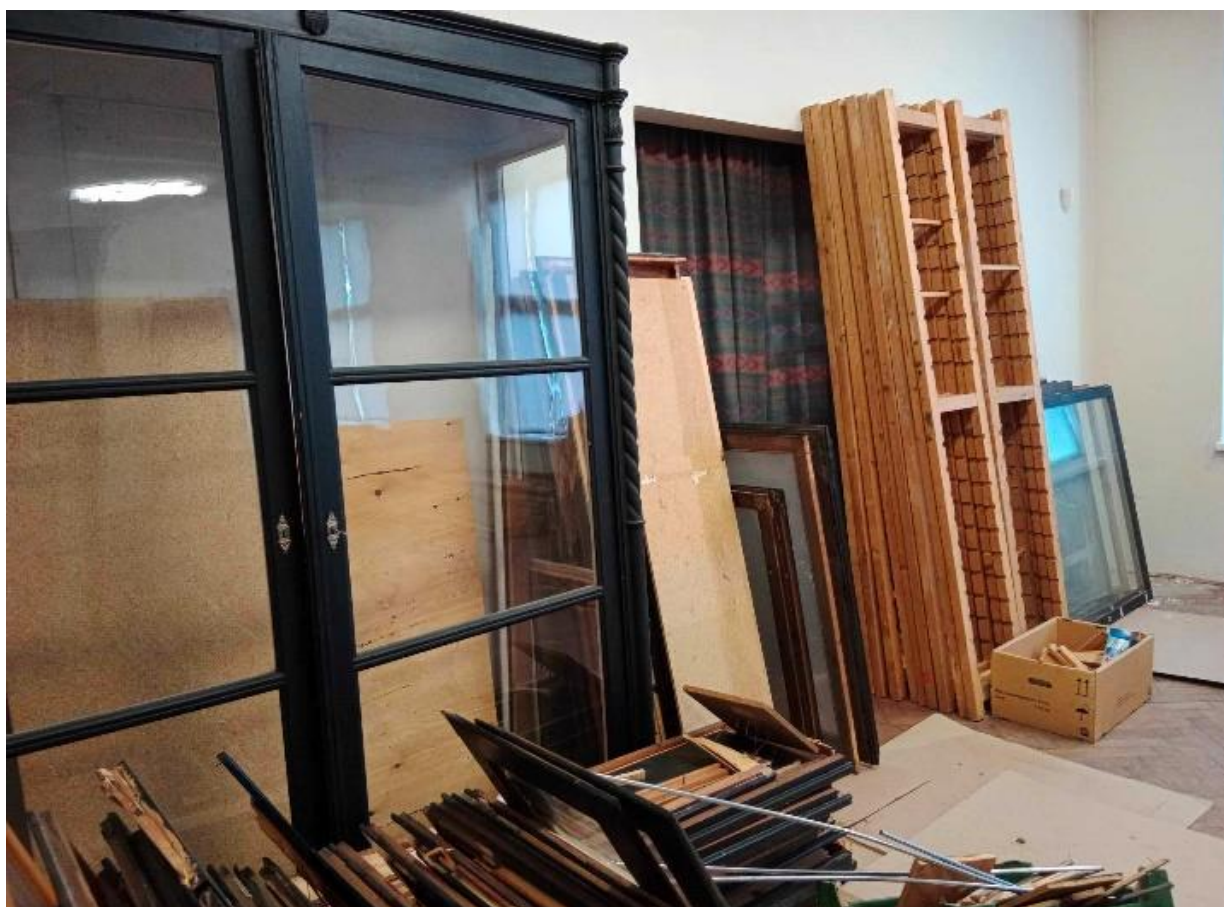
Život na zámku, Kvasiny - výstava: „Betlémy na zámku Kvasiny“ (zapůjčeno 6 kusů)

FF UHK, katedra archeologie - studium: „Chemický rozbor a analýza“ (zapůjčen 1 kus)

Městské muzeum v Ústí n. Or. - výstava: „Herbáře, bylinné knihy šesti století“ (zapůjčeno 7 knih)

Obrázek 9 Depozitář před stěhováním

Obrázek 10 stěhování depozitáře

Konzervace a restaurování

Konzervátorská dílna zajišťuje základní ošetření sbírkových předmětů, dlouhodobě sleduje mikroklimatické podmínky v depozitářích. Na základě vyhodnocení shromážděných dat určuje podmínky pro vhodné uložení sbírek v režimu pasivní konzervace.

Z náročnějších konzervátorských zásahů lze zmínit konzervace souboru měděných artefaktů z detektorového archeologického nálezu ze Semechnic – část předmětů s výzdobou budou převedeny do roku. Či konzervace vodovodní spojky. Dále byly ošetřeny insekticidním prostředkem kolorované dřevorezby J. Korejze vč. přilepení odpadlých částí figurek.

Pro archeologické pracoviště byla dokončena konzervace souboru stříbrných mincí, zkonzervovány archeologické nálezy z Třebešova 2020 RD Vaněk, Černíkovice 2017 RD Horníček. Jednalo se konkrétně o zajištění a adjustace skleněných vánočních ozdob, restaurování rámců obrazů k restaurovaným malbám vč. jejich úpravy nebo vyčištění. Částečně byl opraven betlém B. Dragouna před jeho předáním vč. přilepení odpadlých figurek a jiných částí betlému. Další úspěšná práce z konzervátorského pracoviště bylo opravení kopie nástavce na Tóru, vyčištění a

stabilizace veduty Kostelce nad Orlicí a výroba kopie otisku stopy medvěda hnědého jako edukační pomůcky.

Prostřednictvím externí spolupráce bylo také zkonzervováno několik desítek kusů archeologických nálezů. Jednalo se zejména o dohledání, zajištění a předání arch. keramické nádoby z výzkumu v Tuněchodech jejichž konzervaci zajistila Univerzita Hradec Králové.

Jak již bylo zmíněno výše, v rámci programu ISO D byla externě také zajištěna konzervace souboru podmaleb na skle ze sbírek MGOH.

Obrázek 11 Ukázka restaurovaných obrazů a jejich rámců ze sbírek MGOH

Věda a výzkum

Rozšiřování hranic poznání, ať již v oblasti humanitních či přírodovědných disciplín, bezesporu patří k pracovní náplni většiny muzejních institucí. V případě MGOH je oblast studijního zájmu vymezena převážně regionální působností muzea. Mimo to však díky profesním zájmům některých odborných pracovníků dochází k jistým přesahům na národní i mezinárodní úrovni.

Historické vědy

Mimoběžných záchranných archeologických výzkumů MGOH v roce 2023 pracovalo i na dalších výzkumech z oblasti humanitárních věd. Za nejvýznamnější lze v této oblasti považovat historický výzkum prováděný v souvislosti s připravovanou výstavou Velorex. Král kol., na které se podílelo celé muzeum OH. V rámci tohoto výzkumu byla mapována historie výrobního družstva Velorex a jeho jednotlivých poboček. Byla zmapována celá šíře výroby družstva a v rámci terénního výzkumu bylo shromážděno také velké množství narativních pramenů včetně výpovědí bývalých zaměstnanců. Kromě audio záznamů tak bylo v rámci výzkumu získáno i několik nových sbírkových předmětů.

Přírodní vědy

Z oblasti přírodních věd pokračovaly především výzkumné projekty z oblasti botaniky realizované botanikem MGOH Janem Doležalem. Stejně jako v předchozích letech pokračovala spolupráce s Botanickým ústavem AV ČR Průhonice na projektu Květena východních Čech. Tento projekt vedený hlavním řešitelem Zdeňkem Kaplanem zahrnuje excerpci historické botanické literatury z regionu východních Čech. Hlavním úkolem spolupracovníků je především terénní výzkum zaměřený na ověření historických výskytů vzácných druhů rostlin, ale také výzkum dosud opomíjených oblastí východních Čech a studium kritických čeledí rostlin. Cílem je vytvořit publikaci o rozšíření regionálně významných druhů cévnatých rostlin. V současné době je již vyexcerpovaná veškerá historická botanická literatura vztahující se k území východních Čech.

Druhým dlouhodobým výzkumným projektem, jehož se MGOH účastní je projekt PLADIAS (Projekt excellence: Centrum analýzy a syntéza rostlinné diverzity PLADIAS). Tato již téměř deset

let trvající projekt si klade za cíl tvorbou map rozšíření cévnatých rostlin v České republice. Tyto mapy poslouží jako základ pro budoucí Atlas rozšíření rostlin ČR. Každá z map má svého konkrétního autora (případně spoluautory). Zpracované mapy jsou publikovány v sérii speciálních článků v časopise Preslia. Do roku 2023 bylo publikováno celkem 12 článků obsahující informace o rozšíření celkem 1093 taxonů vyšších cévnatých rostlin. Ve většině článků jsou obsaženy i údaje z průzkumů botanika Jana Doležala.

Přírodovědné výzkumy probíhaly v projektu České Botanické Společnosti. Jedním z hlavních cílů tohoto projektu je propojení amatérských a profesionálních botaniků, studentů a přírodovědných nadšenců do jedné online komunity, která bude sdílet pozorování planých a zplanělých rostlin na území České republiky, vzájemně si po-

Obrázek 12 Mochyně *Physalis grisea*

máhat při určování a revizích a sdílet standardy kvalitního záznamu nálezových údajů. Tato komunita bude rozvíjet a kultivovat zájem veřejnosti o

floristický výzkum a přitahovat k této aktivitě nové zájemce nejen z řad mládeže.

Za další hlavní cíl si projekt klade shromažďování kvalitně zaznamenaných a ověřených údajů o výskytu planých a zplanělých rostlin od lidí, kteří z různých důvodů preferují platformu iNaturalist před zadáváním údajů přímo do Data-

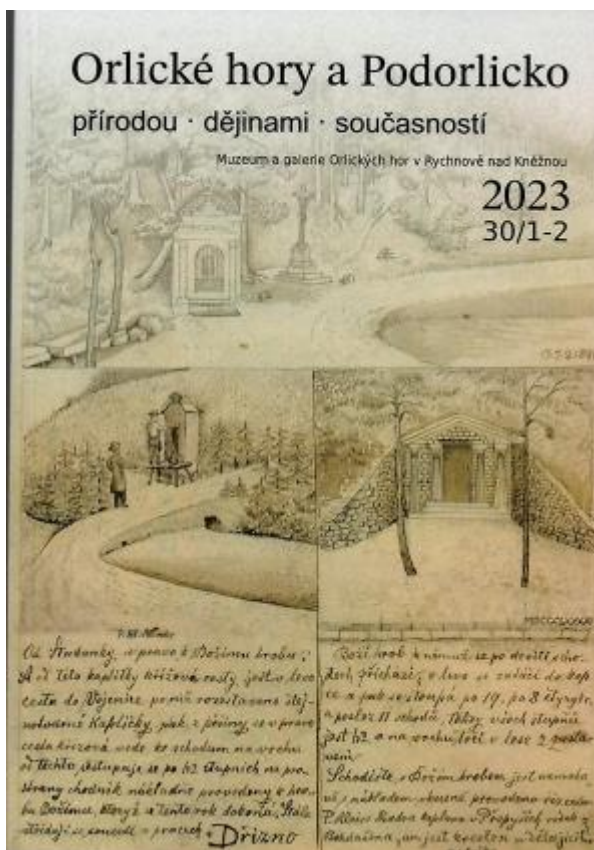
báze české flóry a vegetace Pladias (www.pladias.cz) provozované akademickými institucemi nebo do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) provozované Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. Projekt však není konkurencí pro tyto databáze.

Publikační činnost

Publikační činnost je samozřejmou součástí jakékoli vědecké práce. Pracovníci MGOH pravidelně přispívají do nejrůznějších odborných, populárně vědních či regionálně působících periodik a publikací. Mimo to muzeum tradičně vydává časopis **Orlické hory a Podorlicko**, který slouží jako platforma pro zveřejňování regionálních vlastivědných prací napříč vědními obory.

Kromě vlastních publikací muzea jsou pracovníci MGOH autory či spoluautory celé řady dalších publikací. Zároveň je přispíváno do nejrůznějších odborných i popula-

rizačních periodik. Například od roku 2017 spolupracuje botanik Jan Doležal jako hlavní autor a editor floristického seriálu **Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae**. V článcích jsou shrnuty poznatky a novinky z floristického výzkumu celé České republiky za uplynulou sezonu. Práce je spojena jak s floristickým výzkumem, tak s revizí herbářových položek, studiem literatury a editováním textů. Celkem se v roce 2023 podařilo publikovat údaje o výskytu více než 10 000 taxonů, přičemž 43 z nich bylo zcela nových pro českou květenu.

Obrázek 13 Nové číslo sborníku *Orlické hory a Podorlicko* vydané Muzeem a galerií Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou v roce 2023

V roce 2023 zpracovali pracovníci MGOH tyto publikační výstupy:

Ediční činnost:

- Doležal, J. [ed.](2023): Zpráva o činnosti Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou za rok 2022. – 30/1-2: 197-240.
- Lustyk, P. & Doležal, J. [eds] (2023): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. XXI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 58/1: 25-152.

Monografie:

Studie:

- Beková, M. 2023: Přepychy a přepychový středověký nález, OHP 30, 101-106.
- Beková, M. – Bláhová Sklenářová Z. 2023: Přepychy – nejstarší historie obce, OHP 30, 85-100.
- Bláhová, Z. – Beková, M. 2023: Osadnictwo lužických pól popielnicowych w dorzeczu Orlicy. *Śląskie Sprawozdania Archeologiczne* 64, 13-24. DOI: 10.34616/ssa.2022.64.13.24.
- Beková, M. – Zazvonilová, E. – Kovačiková, L. 2023: Mladohradištní řadové pohřebiště v Kostelci nad Orlicí, součást tradičního pohřebního areálu, AVČ 25, 100-119.
- Kozubová, A. – Mangel, T. – Jošková, T. – Beková, M. – Vích, D. 2022: Von der Haltestelle Ost zur Haltestelle West, *SLA LXX-2*, 275-326.
- Mangel, T. – Horník, P. – Vrána, P. – Beková M. 2022: New finds of metal vessel elements of the La Tène periods from Eastern Bohemia, *Studia Hercynia* XXVI/1, 158 – 173.

- Pavla – Dostálová, Martin: Poutní místo Dřízna u Přepych, Orlické hory a Podorlicko 30/1-2, 2023. s. 107-140.
- Doležal, J. (2023): Floristický průzkum lesa Dřízna u Přepych. – Orlické hory a Podorlicko 30/1-2: 3-41.
- Doležal J. & Samková V. (2023): Informační materiály k floristickému kurzu České botanické společnosti v Hradci Králové. – Východočes. Bot. Zprav., Hlinné, 26: 1-56.
- Dřevojan, P., Novák, P., Doležal, J., Lustyk, P., Peterka, T., Preisperová, Z. & Sedláček, V. (2023): Komentované fytocenologické snímky z České republiky 7. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 58/1: 11-24.

Zprávy:

- Doležal, J., Ducháček, M., Paulič, R. & Chytrý, M. (2023): Česká flóra: nový online projekt České botanické společnosti. – Vesmír 102: 675.
- Dragoun, B. – Kučera, J. 2023: Tichý jako les a pevný jako skála, Panorama 31, Dobré, 91-93
- Dragoun, B. – Kučera, J. 2023: Václav Šplíchal zemřel, Panorama 31, Dobré, 99-102
- Dragoun, B. 2023: Experimentátor Petr Růžička, Živá archeologie-REA 25/2023, Hradec Králové, 35
- Zelenka, T.-Dragoun, B. 2023: Setkání Rekonstrukce a experiment v archeologii v roce 2022, Orlické hory 30/1-2, Rychnov n.K., 175-176
- Zelenka, T.-Dragoun, B. 2023: Zemřel doc.PhDr. Václav Šplíchal, CSc, Orlické hory 30/1-2, Rychnov n.K., 193 -195
- Martina Rejzlová, Mezinárodní krajkářské slavnosti 2024, Krajka 1/23
- Martina Rejzlová, Vyhlašujeme zadání pro kolektivní výstavu „Andělé v kostele“, Krajka 2/23, str. 24
- Martina Rejzlová, JAROSLAV PRÁŠIL, Krajka 2/23, str. 20
- Martina Rejzlová, Ohlédnutí za kulturní sezónou 2022 v Muzeu krajky Vamberk, Vamberecký zpravodaj 1/2023, str. 8
- Martina Rejzlová, Předvánoční jarmark potřetí, Vamberecký zpravodaj 11/2023, str. 19

Recenze:

Nepublikované práce – v tisku:

Ostatní:

- Katalog k výstavě „Velořex. Král kol“
- Plakáty, příspěvky do Opočenských novin
- Trojmezí – Orlický salon 2023.

Semináře a konference

Odborní pracovníci MGOH se pravidelně účastní nejrůznějších odborných setkání. V některých případech jako pasivní posluchači, v jiných v roli přednášejících.

Význam těchto aktivit spočívá zejména v rozšiřování okruhu odborných znalostí, výměně zkušeností i navazování nových kontaktů.

S roční periodicitou MGOH ve spolupráci se spolkem Villa Nova Uhřínova - středisko experimentální archeologie a regionálních dějin tradičně pořádán seminář **„Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů“**. Toto plénium složené z odborníků i zapálených laiků řeší zejména otázky experimentální archeologie, muzejní edukace a zprostředkování výsledků práce širší veřejnosti.

V roce 2023 se pracovníci MGOH zúčastnili těchto konferencí a seminářů:

- Kolokvia výzkumy v Čechách – referáty o výzkumech realizovaných v sezóně 2022 – Opočno obchvat
- Seminář: Jak poutavě oživovat historii? Tvorba a hodnocení výstav a expozic II., Památník Zámeček Pardubice, 14. – 16. 6. 2023
- Konference ČBS: Dlouhodobé změny flóry České republiky a Valné shromáždění ČBS Praha, 25.-26. listopadu 2023
- Aktivní účast s přednáškou na téma „Změny v květeně Dolního Poorličí za posledních sto let“
- Tvorba a hodnocení výstav a expozic II., Pardubice, 14. – 16. 6. 2023
- Devadesátky a muzea. Sbírky, prezentace, pamětníci, Liberec, 6. – 8. 9. 2023
- Na křídlech baroka, Rychnov nad Kněžnou, 12.-13. 9. 2023
- Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů, 17. - 19. listopadu 2023 v Deštném v Orlických horách, pořadatel: Villa Nova Uhřínov, Muzeum a galerie Orlických hor Rychnov n. Kněžnou, za morální podpory ČAS
- Rekvalifikace-kurz památkové péče – pořádá gen. ředitelství NPÚ v Praze
- Návštěva nového depozitáře Východočeského muzea v Pardubicích – červen 2023
- On-line školení nových uživatelů systému Museion – prosinec 2023
- Elektrochemické metody konzervace kovových artefaktů – TM Brno, MCK MTB, Komise konzervátorů-restaurátorů při AMG, odborná konference pracovní skupiny kovy
- Konference konzervátorů – restaurátorů 2023 ve Zlíně – MCK TM Brno, Komise konzervátorů-restaurátorů při AMG

Spolupráce

Muzeum a galerie Orlických hor v rámci své činnosti spolupracuje s řadou institucí i jednotlivců, a to jak na poli studia regionu, tak odborné či metodické činnosti.

V roce 2023 pokračovala spolupráce s katedrou botaniky a katedrou archeologie Univerzity Hradec Králové. Tato spolupráce spočívá zejména v poskytování studijního materiálu, studentských konzultacích a zpracovávání oponentských posudků pro potřeby bakalářských, diplomových a disertačních prací.

Obrázek 14 V rámci studijního výjezdu Erasmus+ se zaměstnanci MGOH setklai s kolegy partnerského muzea v polském Kazimierzi Dolnym

Na úrovni místních municipalit probíhá spolupráce zejména ve městech a obcích, kde MGOH provozuje expozice. V rámci této spolupráce je muzeu místními samosprávami poskytována technická výpomoc či pomoc s propagací kulturních programů. Muzeum se naproti tomu spolupodílí na kulturním životě místních komunit a coby spolupořadatel se zapojuje do některých aktivit obcí. Příkladem této spolupráce může být například společné pořádání vánočních jarmarků v Rokytnici v Orlických horách a ve Vamberku. Nad rámec běžné spolupráce taky probíhala v roce 2023 ve spolupráci s městem Rychnov nad Kněžnou příprava připomínky výroční Magdaleny Dobromily Rettigové a Jiřího Šlitra. U této příležitosti jsou na výroční rok 2024 připravovány výstavy a další doprovodné programy které připomenou tyto dvě významné osobnosti spjaté s Rychnovem nad Kněžnou.

V rámci odborné spolupráce s ostatními muzei a odbornými institucemi působí pracovníci MGOH jako členové poradních sborů pro sbírkotvornou činnost. Mimo to jsou členy nejružnějších odborných sdružení, jako například Východočeská

regionální archeologická komise, Česká botanická společnost atp.

Již tradiční je spolupráce se spolky. Dlouhodobě funguje například spolupráce se spolkem Villa Nova Uhřínov - centrum experimentální archeologie a regionálních dějin.

Na poli mezinárodní spolupráce MGOH dlouhodobě spolupracuje zejména s partnerským Muzeem nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, jehož zřizovatelem je Województwo Lubelskie v Polsku. Díky tomuto partnerství byla polskými kolegy přijata v roce 2023 tříčlenná skupina zaměstnanců MGOH. Ti navštívili v rámci projektu ERASMUS+ Kaziměřské muzeum a v rámci tzv. stínování se seznámili s provozem některých jeho pracovišť a pracovními postupy polských kolegů.

Velmi zajímavá spolupráce byla navázána také s Bernard Zell Anshe Emet Day School v americkém Chicagu. Tato spolupráce spočívala zejména ve výměně informací vztahujících se k poválečným osudům rychnovské Tóry. Ta se prostřednictvím Memorial Stol Trust v Londýně dostala do správy výše zmíněné školy ve Spojených státech, kde je využívána místní židovskou komunitou. Kromě toho došlo také k osobnímu setkání se zástupkyní této školy Gilli Sherman, která v rámci studijní cesty navštívila ČR. Během tohoto setkání byla projednána možnost tvorby společné výstavy věnované rychnovské Tóře.

Obrázek 15 Setkání ředitele MGOH s Gilli Sherman z americké Bernard Zell Anshe Emet Day School

Dlouhodobá spolupráce probíhá i na poli výzkumu, zejména v oblasti botaniky. V této oblasti MGOH spolupracuje prostřednictvím svého botanika na výzkumných projektech průhonického Botanického ústavu Akademie věd České republiky.

Muzeum krajky Vamberk

Muzeum krajky Vamberk (MKV) je externím pracovištěm, jehož hlavní náplní je zajištění provozu stálé expozice věnované lidové krajkářské tvorbě a vývoji krajkářství pod vlivem odborného školství od konce 19. století. V rámci expozice je představena krajkářská tvorba zakladatelských osobností české moderní krajky a práce jejich žáků, především v souborech, které reprezentovaly

pojeno pod správu Okresního muzea Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, budoucího MGOH.

MKV se dlouhodobě věnuje sběru, uchování a prezentaci krajek a krajkářství na území České republiky, s přesahem do okolních zemí, nicméně se zvláštním důrazem na oblast Podorlicka. Mezi dlouhodobé cíle patří evidence druhého stupně a inventarizace sbírek.

Obrázek 16 Muzejní noc na zahradě MKV

stát na světových výstavách EXPO Brusel 1958 a EXPO Montreal 1967.

S počátky krajkářství ve Vamberku je potom spojována zejména belgická šlechtična Magdalena Grambová, přinést v první třetině 17. století. Krajky se od druhé poloviny 19. do začátku 20. století ve Vamberku vyráběly téměř v každé domácnosti. V 19. století se krajka začala vyrábět také strojně a poptávka po ručně paličkované krajkě začala slábnout. Ještě do počátku 90. let 20. století se tradice ručně paličkované krajky udržela v družstvu Vambercká krajka Vamberk, které však již zaniklo. Ve Vamberku byla v roce 1889 otevřena první česká krajkářská škola, která dodnes plní svou funkci a formou kurzů vyučuje všechny zájemce o toto krásné řemeslo. Ze sbírek krajkářské školy bylo v roce 1929 založeno Muzeum krajky, které bylo v roce 1976 při-

Mimo tvorby výstav a přípravy kulturních programů (viz. Kulturně-vzdělávací činnost) pokračovali pracovníci MKV také ve vylepšování stálé expozice. Díky finančním prostředkům získaným prostřednictvím Kreativního vouchery Královéhradeckého kraje se podařilo vytvořit nový obsah pro tzv. audioprůvodce. Texty zpracované odbornými pracovníky muzea byly ve spolupráci se spol. Victory studio Hradec Králové namluveny profesionálními herci. Nahrávky byly realizovány nejen v českém ale i v anglickém jazyce.

Pracovníci muzea se i letos podíleli na akcích a výstavách Muzea a galerie Orlických hor. Je potřeba zmínit výpomoc při instalaci výstavy Velorex – král kol, účast na akci Den s Velorexem. Vedoucí MKV Mgr. Mikuláš Heinrich v roce 2023 se věnoval sazbě časopisu Orlické hory a Podorlicko, grafice k výstavě Velorex král kol. Výstavě fotografií Schreibera.

Obrázek 17 exponát z výstavy Ateliér D+D

Orlická galerie

Orlická galerie (OG) nalézající se v prostorách druhého poschodí Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou je od roku 2002 pracovištěm MGOH. V prostorách OG jsou jak stálé expozice, tak i výstavní prostory vyhrazené krátkodobým výstavám. Expozice i výstavní prostory jsou vzhledem k stavebně technickým možnostem budovy a ekonomice provozu zpřístupňovány pouze v jarních, letních a podzimních měsících. Od roku 2018 jsou k prostoru Orlické galerie přičleněny také Hlavní výstavní prostory MGOH.

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou ve svých hlavních Výstavních prostorech muzea a Orlické galerii v II. patře Kolowratského zámku provedlo ještě před zahájením výstavní sezóny několik zásadních změn. Došlo k úpravě vstupních prostor, kde byl přemístěn pokladní pult, společně s regály na prodej tiskovin, do středu vstupní místnosti. Změna byla nutná vzhledem k dlouho plánované výstavě výtahu ve schodišťové šachtě. Zmíněná změna dala podnět k vytvoření dvou odpočinkových zón s patřičným vybavením. První zóna pro rodiče a děti s herními prvky a druhá pro dospělé, seniory, kde byl insta-

lován také kávovar a pohodlný sedací nábytek. Prostor byl také vybaven novými, prostornějšími a uzamykatelnými skřínkami. Koncem roku došlo k rozšíření knižního fondu galerijní knihovny, a proto bylo nutné nainstalovat nové regály. Začátkem roku také došlo k zásadní elektrifikaci výstavních prostor. Byl navýšen počet zásuvek a vypínačů v expozicích.

Pro pohodlí návštěvníků byl zaveden také platební terminál na kreditní karty. Ve výstavních prostorech muzea a galerie bylo instalováno 10 kamer se záznamem na SD karty, jež umožňují průvodcům sledovat návštěvní provoz na digitálních zařízeních.

Ve výstavních prostorech muzea byla instalována sezonní výstava Velorex. Král kol, věnovaná výrobnímu družstvu Hradec Králové, kde se vyráběly světoznámá tříkolová vozítka. K ní byla instalována výstava pro děti ilustrací k technickým pohádkám Martina Sodomky, Jak si postavit, motorku, auto, letadlo, železnici, dům... K edukativním výstavám musíme přiřadit také i sezonní výstavy Evy Horské - OPI, Vyhořelí dinosauři. Představeny byly prezentovány ilustrace k autorským knihám. Užité techniky k vytvoření knižního do-

Obrázek 18 Vernisáž jarního cyklu výstav Orlické galerie a hlavní muzejní výstavy Velorex Král kol

provodu byly inspirací a náplní také dětských dílen a plánovaných workshopů. Expozice Malířova paleta věnovaná malířům Orlických hor a Podorlicka byla nyní zaměřena na malířské řemeslo. Kromě malířských děl, bylo možné shlédnout i sochařské a malířské portréty a autoportréty samotných umělců, ale i jejich malířského náčiní, především palet, které většinou byly vypůjčeny z rodin výtvarníků. Kromě výše uvedeného bylo uskutečněno dalších osm výstavních projektů, které byly plánovány. Dále pak byla realizována výstav k 300. výročí úmrtí Jana Blažeje Santiniho Aichla, jež byla součástí programu odborné konference Na křídlech baroka, která se uskutečnila v prostorách zámku 12. a 13. 9. 2023. Do sezonního programu byly zařazeny také již tradiční filmové večery, edukativní programy, workshopy a další kulturní programy (Viz. Kulturně-vzdělávací činnost). Tiskové materiály plakáty, pozvánky, výstavní listy a výstavní materiály byly realizovány vlastními silami za finanční podpory města Rychnov nad Kněžnou. Za finanční podpory soukromého subjektu Ekospol, s.r.o. byly vydány dvě zásadní tiskoviny – skládačky. První univerzální tiskoviny, která mapovala dlouhodobou expozici Malířova paleta a současně i teorii barev. Skládačka slouží také jako doprovodný materiál k putovní výstavě Tajemství barev. Využití najde také ve výstavní sezoně 2024, kdy bude probíhat výstava věnovaná nejznámějšímu malíři všech dob Leonardu da Vincimu. Druhá

skládačka Trojmezí / Orlický salon 23, věnovaný umělecké rodině Horálových, kteří vlastní dům ve Vamberku a jsou s regionem spřízněni nejen fyzicky, ale i tvůrčím způsobem. Tiskovina slouží k mapování a dokumentování významných osobností regionu.

V roce 2023 Orlická galerie získala významné akvizice do své sbírky. Především nejobsáhlejší konvolut prací – grafik, kreseb, maleb, který vytvořil Joza Bělohorský (vlastním jménem Josef Švasta). Rodina výtvarníka je spojena s Rychnovem nad Kněžnou. Soubor, který obsahuje celkem 83 děl, byl získán darem z Velké Británie. Další dar, 10 kreseb, byl od Dany Görnerové, dcery Věry Jičínské. Sedm obrazů, dvě plastiky a dokumenty z pozůstalosti rychnovského malíře Josefa Martince bylo získáno také darem od jeho manželky Ireny. Darem byl získán od soukromého dárce (Jany Týčové z Žamberka) také pastel Jaroslava Chebena a artefakt z výstavy Trojmezí Vojtěcha Horálka od samotného autora. Nákupem byla sbírka OG obohacena o tři malířská díla. Především byl rozšířen a doplněn soubor obrazů Oldřicha Hlavsy. Další výjimečný obraz Blanky Kaločové kvalitně zastoupil tvorbu autorky ve sbírce. Neméně významný byl odkup obrazu Radany Podzemné Hamsíkové, který dokumentuje její prvopočátek tvorby.

Obrázek 19 Slavnostní zahájení letního cyklu výstav v Orlické galerii

Sýpka -

Muzeum Orlických hor

Sýpka - Muzeum Orlických hor vznikla v roce 2013 jako externí pracoviště MGOH v Rokytnici v Orlických horách. V jejích prostorách je umístěna stálá expozice nazvaná "Přírodou za řemesly Orlických hor". Expozice se nachází v nově zrekonstruované budově historické sýpky z poloviny 19. století. Architektonické řešení navržené architektem P. Šudou z Hradce Králové nápaditě snoubí historické stavební konstrukce s moderními materiály jako je sklo a kov. Výtvarné řešení expozice navrhl architekt J. Horský a vlastní realizaci dle scénáře připravili pracovníci MGOH a CHKO Orlické hory provedla společnost Výstavní realizace Praha.

Cílovou skupinou expozice umístěné ve všech třech patrech budovy jsou zejména rodiny s dětmi. Tomu je uzpůsoben jak interiér, tak obsah a způsob instalace exponátů. Nosnou myšlenkou této expozice je zejména vztah člověka a krajiny a jejich vzájemné interakce. Ve vazbě jsou zde proto prezentovány jak lokální zdroje surovin, tak historická řemesla na nich závislá. Opomíjen není ani environmentální aspekt. Proto je poukazováno kupříkladu na život ve specifických biotopech vznikajících na základě lidské činnosti, jako jsou kosené louky, pole či intravilány měst a vesnic.

Obrázek 21 Oblíbená tvořivá dílna Dušičky v Sýpce každoročně přiláká okolo dvou set návštěvníků.

Nejvýraznějším prvkem expozice je 9 m vysoký model biotopu osazený 55 druhy preparovaných ptáků, který prochází skrz všechna patra budovy.

Samozřejmým doplněním návštěvnického zážitku je také množství audiovizuální techniky. Jejím úkolem je jak prosté zprostředkovávání informací, tak

Obrázek 20 Ukázka exotického ovoce prezentovaná v rámci programu Muzejní kavárna

přilákání a zaujetí zejména dětských návštěvníků.

Stálá expozice je ze své podstaty atraktivní zejména pro návštěvníky kteří ji ještě nenavštívili. I přes to, že se část návštěvníků vrací pravidelně, je nutné v rámci provozu expozice organizovat i nejruznější krátkodobé výstavy a doprovodné programy, které by motivovaly veřejnost k opakova-

ným návštěvám. Cílem je zejména zapojit muzeum do místní komunity tak aby se stalo zcela samozřejmou součástí kulturního života města. Pracovníci expozice Sýpka jsou tak každoročně pořádány nejruznější pravidelné i jednorázové akce.

Expozice Sýpka se v roce 2023 Návštěvníci si proto mohli užít množství přednášek a besed na nejruznější témata, tradiční tvořivé dílny a kulturní programy. Velkému zájmu se tradičně těšily Velikonoce v Sýpce, které během jediného dne navštívilo rekord-

ních 400 lidí. Již potřetí se také uskutečnila Muzejní kavárna, jejímž tématem

bylo exotické ovoce. Na prahu léta pak proběhla velmi efektní muzejní noc, která byla tentokrát pojata ve vědeckém duchu. Pro návštěvníky zde

čekala science show v rámci které se dozvěděli mnoho zajímavostí o ohni. Mnoho návštěvníků přilákala také výstava historických fotografií Johanna Schreibere, která cílila zejména na místní publikum. Na podzim pak proběhly již tradiční velmi oblíbené tvořivé dílny připomínající podzimní zvyky a tradice. Novinkou roku 2023 byl adventní koncert, který byl připraven ve spolupráci s Městským turistickým a informačním centrem

Rokytnice v O.h. Koncert si nenechalo ujít více než 60 posluchačů, čímž byla kompletně naplněna kapacita sálu v druhém patře Sýpky, kde se konal. Sezóna roku 2023 pak byla jako obvykle zakončena vánočním jarmarkem, připraveném opět ve spolupráci s městem Rokytnice v Orlických horách.

Obrázek 22 V rámci Muzejní noci mohli návštěvníci vidět na živo nejružnější efektní pokusy

Synagoga – panátník Karla Poláčka

Synagoga v Rychnově nad Kněžnou je jednou z památek připomínajících existenci židovských komunit, které až do 2. sv. války žily na několika místech v Podorlicku. V jedné z židovských rodin v Rychnově n. Kn. se v roce 1892 narodil a zde i vyrůstal budoucí spisovatel a novinář Karel Poláček (1892-1945), mj. autor knihy *Bylo nás pět*.

Životu a dílu Karla Poláčka, ale i situaci židovských komunit na Rychnovsku, byla věnována expozice umístěná v budově rychnovské synagogy. Tato expozice byla vybudována pracovníky Památníku národního písemnictví v Praze a Židovského muzea v Praze za pomoci pracovníků muzea a tehdejší Okresní knihovny.

V současné době je běžný návštěvnický provoz této expozice z ekonomických důvodů smluvně zajišťován Městem Rychnov nad Kněžnou a pracovníky místního IC. MGOH pak zajišťuje průvodcovské služby pro větší skupiny, náročnější návštěvníky nebo studenty.

Kromě toho je synagoga také využívána jako přednáškový a koncertní sál ve kterém se každoročně koná několik akcí tohoto druhu pořádaných jak muzeem, tak městem Rychnov nad Kněžnou. V roce 2023 se zde tak uskutečnil již čtvrtý

cyklus populárně vědných přednášek Vědecké čtvrtky v synagoze. V rámci tohoto cyklu jsou do synagogy zváni přední čeští odborníci a popularizátoři vědy či odborníci spjatí s Rychnovskem.

Výjimečnou akcí spjatou se synagogou a židovským etnikem v Rychnově n. K. byla také další etapa položení kamenů zmizelých. Ty mají za úkol na každodenní bázi upozorňovat na tragédii holokaustu a utrpení obyčejných lidí. V rámci pietního aktu a představení kamenů zmizelých byly připomenuty osudy vybraných obyvatel Rychnova nad Kněžnou, kteří zahynuli v koncentrační táborech či na pochodech smrti. Mezi jinými tak byl připomenut i spisovatel Karel Poláček a jeho rodina. Akce byla doprovázena pěveckým sdružením Xtet a účastnil se jí i tvůrce expozice o judaismu, historik umění PhDr. Arno Pařík a zástupce židovských obcí Jiří Daníček.

Synagoga v Rychnově nad Kněžnou se také již poněkolikáté zapojila do Dne židovských památek, v jejímž rámci byla mimořádně otevřena mimo standardní otevírací dobu. (navštívilo ji 44 návštěvníků)

Obrázek 23 Odhalení kamenů zmizelých

Kláster Opočno

Bývalý kapucínský klášter v Opočně je nemovitou kulturní památkou ČR s bohatou historií. Hlavní devizou opočenského kláštera je jeho poloha a prozatím skrytý kulturně-historický potenciál. „Genius loci“ kláštera a zahrady vytváří nezaměnitelnou atmosféru místa, která i dnes osloví každého, kdo chce a umí naslouchat. Hradební zeď evokuje ohraničený ráj na zemi, vzbuzuje iluzi chráněného místa, kde se takřka zastavil čas. Je ideálním místem k odpočinku, zastavení a zamyšlení. Ojedinelý raně barokní komplex, postavený v letech 1676-77 Bernardem Minellim je situován do východního rohu náměstí. Prostá a typická kapucínská architektura 17. století byla po požáru v roce 1733 nejen opravena (1733-1735 – z této doby pochází i vnitřní zařízení kostela), ale následně doplněna přístavbou křížové chodby a mariánské kaple (1761). Komplex kostela a kapucínského kláštera byl první stavbou nově vznikajícího velkého opočenského náměstí, dnes Kupkova, dříve Kapucínského náměstí.

Uplynulý rok proběhl ve znamení oživení a částečné obnovy rozsáhlého areálu kapucínského kláštera v Opočně. Již od převzetí kláštera se zača-

Obrázek 24 Výstava paměti národa

ly nezbytné opravy, řešily se havarijní stavy. Vše bylo podřízeno úspěšnému otevření klášterních zahrad a všemožné podpory Projektu Komunitní zahrada kapucínského kláštera v Opočně, který byl realizován Královéhradeckým krajem za podpory Fondů EHP. Nejdříve bylo budováno zázemí. Došlo k dovybavení a zařízení zahradního domku pro potřeby správy kláštera a komunity. Došlo k pokácení tují v rajském dvoře a jeho částečné

Obrázek 25 Pohled na zahradu kapucínského kláštera v Opočně

revitalizaci. Byla provedena revize elektrických rozvodů i pro potřeby komunitní zahrady (pódium). V rámci průběžně prováděné údržby objektu byly provedeny drobné klempířské práce, vsazení nového rámu vikýře, včetně zasklení i zaletování poškozené střechy. Byla provedena kontrola a ošetření trámových krovů a dřevěných prvků (červotoč, trámovka). K datu otevření zahrady bylo zpřístupněno sociální zařízení pro veřejnost a následně zajištěna jeho údržba. Tři toalety (1x pro handicapované) a sprcha pro potřeby komunitní zahrady. Vybudováno bylo zázemí - „šatny“ pro pořádání kulturních akcí, včetně zprovoznění dvou toalet a jedné sprchy. Nutné přemostění havarijních částí vodovodu bylo nezbytnou součástí oprav. K zajištění ochrany návštěvníků bylo nutno řešit i zřízení bezpečnostních prvků v areálu zahrady, zamezení přístupu k věžičce a přístřešku, oplocení (kamení - ohradní zeď). Byl zprovozněn čítač návštěvnosti. Pro klidné posezení v zahradě MGOH zpřístupnilo prostor „kavárny“, vybavené dvěma automaty firmy KAYA UNO. Dále následo-

vala oprava a revize hromosvodů. Vyčlenili jsme a uklidili části konventu - sklad (garáž a dílna) - prostor pro zahradnické náčiní komunitní zahrady a technické zázemí MGOH. Byly provedeny revize elektroinstalace (sklepy a přízemí). Důležitá byla též spolupráce při SHP a součinnost pro tvorbu budoucí koncepce (návštěvy studentů architektury a pedagogů). Byla zaslána žádost o závazné stanovisko na opravy komínů, proběhla spolupráce při tvorbě technologické zprávy (focení dronem, konzultace). Dále pak proběhla oprava jednoho komínového tělesa, zjištěn byl havarijní stav dalších dvou komínů, včetně zajištění posudku statika.

Kromě pravidelné údržby zahrady nás těšila i hojná návštěvnost obyvatel z okolí. Prostory zahrady sloužily každou neděli a středu místním cvičenkám. Čtvrteční podvečer byl vyhrazen pro jógu...

Zásadní událostí bylo slavnostní otevření klášterní zahrady, které proběhlo 21.5. 2023. Doprovodným programem byly koncerty ZUŠ Opočno a Hradecké filharmonie.

Obrázek 26 Výstava veteránů v areálu kláštera

Drobné expozice a dlouhodobé zápůjčky

Muzeum a galerie Orlických hor provozuje kromě tří rozsáhlých stálých expozic i několik stálých expozic menšího rozsahu. Jejich provoz je zpravidla zajišťován cizími subjekty či jsou provozovány MGOH v bezobslužném režimu.

Aby se zamezilo poškození, ztrátě či jině újmě, jsou všechny zapůjčené sbírkové předměty v těchto expozicích pravidelně kontrolovány pracovníky MGOH.

Utzův mechanický betlém

Betlém je dílem rodáka z Olešnice v Orlických horách Josefa Utze, který jej vytvořil v 1. polovině 20. století. Unikátní je zejména svou mechanizací, díky níž se nepohybují pouze figury samé, ale také jejich končetiny.

Betlém je od roku 1967 součástí sbírek MGOH. Svého zpřístupnění se dočkal 30. 4. 2000 u příležitosti konání jednoho z Olešnických majálesů.

V posledních letech prošel betlém sérií restaurátorských zásahů, které mu navrátily původní funkci i vzhled.

Utzův mechanický betlém je jakožto dlouhodobá výpůjčka zpřístupněn v prostorách Obecního úřadu v Olešnici v Orlických horách, přičemž obec zajišťuje i jeho provoz.

Soukenický betlém

Soukenický betlém je souborem figur a kulis vyřezaných z lipového dřeva známou regionální řezbářkou Jarmilou Haldovou. Svůj název dostal podle zobrazení různých fází výroby sukna, čímž odkazuje na významnou soukenickou tradici Rychnova nad Kněžnou. V současné době obsahuje betlém 87 figur a stále je doplňován novými kusy.

Součástí sbírek je tento betlém od devadesátých let dvacátého století, kdy byl zakoupen muzeem.

Od ledna 2012 je betlém dlouhodobě zapůjčen Městu Rychnov nad Kněžnou, které jej zpřístupňuje v prostorách městského úřadu.

Památník Karla Plachetky

Památník Karla Plachetky je výstavním depozitářem ucelené ornitologické sbírky obsahující zástupce 255 ptačích druhů. Sbírkou je výsledkem celoživotní práce Karla Plachetky (1877-1961),

rodáka z Bedřichovky v Orlických horách, spoluzakladatele a činovníka Československé ornitologické společnosti a mnoha dalších ornitologických spolků a organizací. Ten v roce 1939 daroval svou cennou ornitologickou sbírku městu Rychnovu nad Kněžnou.

Expozice byla zpřístupněna v prostorách bývalých rychnovských kasáren v roce 1999. I přes to, že se od doby svého vzniku stala vyhledávaným cílem, školních výprav i jednotlivých návštěvníků, po více než dvaceti letech provozu již začala vykazovat jisté zastarání. Na rok 2020 proto byla naplánována její revitalizace. Expozice byla kompletně zrevidována, přičemž byl proveden generální úklid, kontrola stavu a očištění vystavených preparátů. Expozice byla doplněna novými revidovanými a aktualizovanými texty, přičemž byla doplněna o nové edukativní a herní prvky, které doposud postrádala.

Rychnovsko na historických fotografiích

Drobná expozice historických fotografií byla pro návštěvníky připravena v budově bývalých kasáren v Rychnově nad Kněžnou. Jedná se o pozůstatky výstavy, která probíhala v 90. letech na rychnovském zámku. Nedávnou historii města zde připomíná celkem 228 fotografií. Nejstarší z nich pocházejí z 19. století, nejnovější pak z konce 2. světové války. Do muzea se přitom dostaly různou cestou. Větší část tvoří fotografie od rychnovského fotografa Františka Šmiky, který zaznamenával město a jeho okolí na přelomu 19. a 20. století.

Vystavené fotografie zobrazují jak centrum města, tak některé jeho okrajové části. Místním obyvatelům, ale i širšímu okolí připomínají mimo jiné místa, která už v Rychnově dávno nejsou. Jsou na nich například celé ulice, které byly zbourány při stavbě sídliště Na Trávníku.

Snímky v expozici zaznamenávají kromě běžného života lidí, kteří v na Rychnovsku žili před námi, i důležité historické události, jako oslavy osvobození v roce 1945. Mezi nejzajímavější patří fotografie, na které rychnovští obyvatelé 28. října 1918 na Starém náměstí slavnostně zapalují rakouské znaky a portrét císaře. Zachycena je i návštěva prezidenta Masaryka či požár piaristického gymnázia. Tyto staré snímky si jistě zaslouží pozornost i určitou pietu.

Vzhledem k tomu, že byla tato výstava návštěvníkům přístupná několik desítek let, došlo již k jejím morálnímu, a především technickému zastarání. Z tohoto důvodu byla v závěru roku 2019 expozice pro veřejnost uzavřena a kompletně rekonstruována, přičemž došlo i k výrazné obsahové obměně a doplnění. Výrazně rozšířená výstava byla v roce 2020 doplněna o obsáhlé katalogy fotografií pro zájemce o hlubší studium historických fotografií.

Opočno v zrcadle času

Expozice nazvaná Opočno v zrcadle času byla v roce 2018 vytvořena ve stejnojmenném městě. Expozice vznikla na základě spolupráce města a MGOH v domě č. p. 55, který je nejstarším stojícím měšťanským domem ve městě. U příležitosti připomínky 950. výročí od první písemné zmínky o městě tak návštěvníci dostali možnost seznámit se s jeho dějinami. Expozice se zaměřuje zejména na nejstarší dějiny města, kdy zastávalo v rámci českých zemí pozici významného opěrného bodu kontrolujícího cestu do Kladska a dále do Polska. Zcela samostatnou vrstvou expozice je část věnovaná budově, v níž je expozice instalována. Stavba samotná se díky svému stáří a stavu dochování stává jedinečným exponátem, který k návštěvníkům promlouvá svým specifickým jazykem. Expozice byla vytvořena pracovníky MGOH a otevřena slavnostní vernisáží dne 13. 7. 2018. Město Opočno se zavázalo k jejímu provozování, přičemž MGOH bude zajišťovat odborný servis.

Ostatní dlouhodobé zápůjčky

Krom výše zmíněných rozsáhlejších souborů sbírkových předmětů zapůjčilo MGOH dlouhodobě i několik méně rozsáhlých kolekcí. Ty tvoří buď samostatné drobné výstavy či slouží jako součást cizích rozsáhlejších expozic. Významnější z nich jsou zmíněny v následujícím textu.

V interiéru zámku v Potštejně jsou dlouhodobě zapůjčeny obrazy rodiny Chamaré a několik kusů historického nábytku a textilu.

V Kostelci nad Orlicí, v prostorách tzv. Nového zámku, jsou dlouhodobě zapůjčeny archeologické nálezy mající vztah k městu.

Poslední významnější dlouhodobá zápůjčka se nalézá v Domku F. L. Věka (Heka) v Dobrušce.

Kulturně vzdělávací činnost

Výstavnictví je historicky neoddělitelně spjato s existencí muzejních paměťových institucí, které často vznikaly právě v důsledku touhy vystavovat pamětihodnosti či kuriozity. Tvorba a zpřístupňování expozic a výstav tak patří k základním úkolům drtivé většiny muzejních institucí. Nejinak je tomu i v případě MGOH. Mimo několika stálých expozic v přímé správě a tří provozovaných ve spolupráci s místními municipalitami uspořádalo rychnovské muzeum 30 krátkodobých výstav, z toho všech bylo 30 vlastních, přejaté výstavy v roce 2023 MGOH neuspořádalo žádné. V 16 případech se jednalo o instalace putovních výstav či výstavy mimo stálé prostory muzea.

Výstavy

Hlavní výstavní prostory

Hlavní výstavní prostory MGOH určené pro krátkodobé výstavy se nalézají v druhém patře Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou.

Velorex. Král Kol.

Termín: 29. 4. - 29. 10. 2023

Autor: Martina Dostálová, Pavla Bláhová

Umístění: II. patro Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou

Výstava byla nazvána Velorex. Král kol. Samotná expozice byla koncipována, jako interaktivní s doprovodnými programy pro rodiče s dětmi. Kromě produktů přidružené výroby výrobního družstva Velorex Hadec Králové (topidla, dvojkolá kárky, sajdkáry nebo nábytek z ohýbaných trubek), byly k vidění i postupy výroby samotných Velorexů, ale i jejich inovace a vývoj. Nechyběly ani

filmové dokumenty z cestovatelských expedic po celé Evropě, ale i cenné vzpomínky pamětníků - bývalých zaměstnanců. Přirozenou součástí byly i nejatraktivnější exponáty - dva modely tříkolového vozítka Velorex, motocykl Jawa se sajdkárou nebo funkční Velorex pro děti v patřičném měřítku.

Orlická galerie

Malířova paleta / Sezónní výstava malířů Orlických hor a Podorlicka

Termín: 28. 4. - 29. 10. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

Sezónní dlouhodobá expozice představila chef-d'oeuvre sbírky Orlické galerie, ale i díla, která nejsou veřejnosti tak známá v zajímavých tematických a historických souvislostech. Tentokrát nahlédneme známým malířům na paletu a jak barevnou škálu uplatnili ve svých dílech.

Jitka Štenclová / Magie zrození

Termín: 28. 4. - 11. 6. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

Malířka a textilní výtvarnice Jitka Štenclová zpočátku své tvorby vytvářela převážně paličkovanou krajku, tkané tapiserie a návrhy pro film tisk. Počátkem devadesátých let se vrátila k malbě. Od té doby se převážně věnuje kresbě, malbě a vytváření různých objektů z drátů, papíru a plastů. V letech 1996 až 2002 se také věnovala pedagogické činnosti. Je zastoupena svými pracemi ve sbírce Muzea krajky ve Vamberku. Výstava představí nejen její textilní tvorbu, ale i kresbu a malbu.

Obrázek 27 Plakát na propagaci výstavy Velorex. Král kol.

Z ateliéru Františka Petráka

Termín: 28. 4. – 11. 6. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

František Petrák se narodil v roce 1961 ve Vsetíně. Zabývá se malbou, kresbou, grafikou, grafickým designem, ilustracemi pro děti, literárně-dramatickými žánry, scénografií a loutkovým divadlem. Žije a pracuje v Luhačovicích a v Uherském Hradišti, kde působí jako pedagog Střední uměleckoprůmyslové školy. Do roku 2015 byl současně lektorem předmětu Grafický design Ústavu vizuální komunikace Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati v Uherském Hradišti. František Petrák vytváří často malířské, kresebné a grafické cykly. Mezi realizacemi grafického designu reprezentují v posledních deseti letech ucelenou řadu, divadelní plakáty a doprovodné tiskoviny k inscenacím režiséra J. A. Pitínského ve Slovákém divadle Uherské Hradiště a Městském divadle Zlín. Dokladem koncepční práce v užité grafice je také grafická úprava edice Prameny, kterou v roce 2004 založilo Město Luhačovice. Je taktéž autorem grafické úpravy edičních řad Nakladatelství Archa. Je autorem plakátu Osmdesát dopisů /Václav Kadrnka/ a autorem grafického vizuálu Letní filmové školy 2010. K hlavním téma-

tům Petrákovy tvorby patřily po dlouhou dobu ilustrace pro děti. Soubory ilustrací otiskoval v osmdesátých a devadesátých letech 20. století časopis Sluníčko.

Vladimír Preclík a Zdena Fibichová

Termín: 28. 4. – 11. 6. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

Sochařská výstava manželů Vladimíra Preclíka a Zdeny Fibichové představí tvorbu významných osobností regionu. Poukáže na osobitý přístup ke hmotě, společné paralely i smysl pro humor. Součástí výstavy budou i sbírkové předměty Orlické galerie, jinak se bude jednat o výstavu z rodinné pozůstalosti.

Dimenze / Umělecká Beseda a Sdružení českých umělců grafiků Hollar

Termín: 24. 6. – 27. 8. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

Cílem výstavního projektu DIMENZE je představit veřejnosti v kurátorském výběru současnou tvorbu několika generací umělců – členů Sdružení českých umělců grafiků Hollar a členů Umělecké besedy, kteří ve své tvorbě originálním způsobem reagují na rozmanité zdroje a jevy, které se myšlenkově dotýkají jak ekologických, tak i společenských problémů společnosti. Tato sdružení patří k jednomu z nejstarších, více než sto let trvajících uměleckých spolků v Čechách, které si dokázalo po dobu svého trvání udržet tradici a současně dále rozvíjet a reinterpretovat umělecké postupy, které odpovídají současnému myšlení.

Přemýšlivá krajina Jiřího Kaloče

Termín: 24. 6. – 27. 8. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

Malíř Jiří Kaloč vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru Karla Součka. Hlavní inspiraci autorovy tvorby představuje krajina Orlických hor. Během své kariéry se Kaločovi podařilo

získat

Obrázek 28 Výstava Dimenze

několik ocenění za výtvarné umění, z nichž například Cenu Masarykovy akademie umění, Cenu Salvatora Dalího či Cenu Evropské unie umění. Jeho dílo je součástí veřejných i soukromých sbírek v Čechách. Jeho charakteristická práce představují obrazy plné symbolů se stávají prostředkem, díky němuž autor posouvá své výjevy do astrální roviny, a je důkazem silného sepětí člověka s přírodou. Dynamicky pojatá, jemná lineární kresba v barevných polích dokresluje abstraktní krajinu a nechává divákovu mysl nést se mimo tento svět a roze-

hrávat nejrůznější asociace. Výstava je připomenutím umělceva životního jubilea.

Petr Lysáček pod kněžnou

Termín: 24. 6. – 27. 8. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

Petr Lysáček patří mezi významné české umělce, kteří nastupovali na výtvarnou scénu v 90. letech 20. století. Ve své práci využívá širokou škálu médií (z nichž některá mísí dohromady): instalace, objekt, fotografie, malba, video, performance. Petr Lysáček ve své tvorbě často pracuje s prvky ready-mades a neo-dada, které mu pomáhají zpochybňovat zaběhané formy a obsahy. Je mistrem ve zpracovávání nalezených či různě získaných předmětů. Tyto předměty recykluje a někdy dotváří vlastními zásahy tak, že vznikají nové souvislosti. V některých objektech či instalacích jde o vyslovení hlubších spirituálních symbolů, které jsou ovšem podrobeny – pro Lysáčka příznačné – ironii. Jisté je, že Petr Lysáček je jedním nejvynalézavějších umělců posledních dvaceti let. Jeho práce ale nejsou pouhým technickým cvičením: díky humoru a ironii jemu vlastním odkazují k absurditě a relativizují obecně chápáné umělecké hodnoty a vznášejí tak otázky po smyslu umění i života.

Orlický salon '23 Jaroslav, Helena a Vojtěch Horálkovi

Termín: 8. 9. – 29. 10. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

Orlický salon představí tvorbu manželů Horálkových Jaroslava a Heleny, a to především malbu a grafiku, kteří mají vztah k tomuto regionu, neboť velkou část léta trávili na chalupě ve Vamberku. Jejich syn Vojtěch je také výtvarníkem a ten se představí vlastní tvorbou, jež se pohybuje na hranici malby a objektu.

Grafika pro Františka Antonína hraběte Šporka

Termín: 8. 9. – 29. 10. 2023

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: II. patro Kolowratského zámku

František Antonín hrabě Špork (1662-1738) potomek německé hraběcí rodiny usazené od 17. století v Čechách a spjaté s českým prostředím. Jeho kulturně-společenské, filantropicky orientované aktivity byly značně široké, ale i rozporuplné. Zakládal špitály a kláštery, na svých sídlech v Praze, Lysé/L. a Kuksu zřídil bohaté obrazárny a knihovny, z touhy po popularitě pěstoval italskou operu a silně pragmaticky vystupoval jako mecenáš umělců (na kukském panství působili v jeho službách Anton Birkhard, Samuel Havel, Johann Daniel de Montalegre, Michael Heinrich Rentz, Friedrich Bernhard Werner aj). Výstava uspořádána ze soukromé sbírky.

Obrázek 29 Vědecké čtvrtky v Synagoze a přednáška o hradu Potštejn

Muzeum krajky Vamberk

Dotek krajky

Termín: 19. 11. 2022 – 19. 4. 2023

Umístění: Výstavní sál

Autor: Martina Rejzlová

Autorky patchworkových a šitých obrazů, patřící do klubu Bohemia patchwork, rády zahrnují do své tvorby různé textilní techniky a materiály. Ve Vamberku se prezentovaly kolekce, která návštěvníky seznámila s nejrůznějšími způsoby použití krajky nejen v quiltu.

Atelier D+D Náš život s krajkou

Termín: 27. 4. – 1. 10. 2023

Autor: Martina Rejzlová, Ivana Domanjová, Jolana Davidovičková

Umístění: Výstavní sál

LEN – NÁRAMKY – PERLE

Termín: 13. 10. – 31. 3. 2023

Autor: Martina Rejzlová, Jaroslav Prášil, Adéla Machová, Karel Konopka

Umístění: Výstavní sál

Sýpka – Muzeum Orlických hor

Orlické hory na snímcích Johanna Schreibera

Termín: 1. 18. – 30. 11. 2023

Autor: Vladimír Homolka

Umístění: II. NP, Sýpka

Výstava vznikla výběrem ze souboru unikátních snímků Rokytnického učitele Johanna Schreibera, které muzeum získalo nákupem od sběratele v roce 2022. Schreiber na svých fotografiích zachycoval každodenní život i významné události v první polovině dvacátého století.

Klášter Opočno

Panelová výstava Klášter Opočno (exteriérová panelová výstava)

Termín: 1. 4. – 31. 10. 2023

Autor: Petr Kubasa

Umístění: Zahrada kapucínského kláštera v Opočně

Panelová výstava souhrnně seznamující s historií Opočenského kapucínského kláštera. Kromě informací o zakladatelích kláštera a jeho historických osudech přinesla také informace o nedávné historii a částečně i o současnosti této kulturní památky.

Putovní výstavy a výstavy mimo prostory MGOH

Tradice krajkářství na Vamberecku

Autor: Martina Rejzlová, Mikuláš Heinrich

Počet instalací: 2

Místo: Městská knihovna Kostelec nad Orlicí, Městské kulturní středisko Letovice

Výstava kaktusů a sukulentů

Autor: Jan Doležal

Počet instalací: 1

Umístění: Rychnov nad Kněžnou

Karel Poláček

Autor: Martina Dostálová

Počet instalací: 3

Umístění: Obec Kvasiny, Obec České meziříčí, ZŠ Masarykova Rychnov n. K.

Tajemství barev

Autor: Karel Jaroš

Počet instalací: 3

Umístění: Vysokomýtský kulturní, Město Žamberk, Muzeum Svitavy

Pod praporem tunelářů

Autor: Tomáš Zelenka

Počet instalací: 1

Umístění: ZŠ a MŠ Slatina nad Zdobnicí

Rokytnice – příběh města ve vrbách

Autor: Pavla Bláhová

Počet instalací: 1

Umístění: ZŠ Rokytnice v Orlických horách

Krajko, životem mě provázej

Autor: Markéta Fabiánková

Počet instalací: 1

Umístění: Vamberk, Městská knihovna

Emilie Frydecká

Autor: Kostel sv. Prokopa Vamberk

Počet instalací: 1

Umístění: Vamberk, Městská knihovna

Emilie Frydecká

Autor: Kostel sv. Prokopa Vamberk

Počet instalací: 1

Umístění: Vamberk, Městská knihovna

Velorex – král kol (exteriérová panelová výstava)

Autor: Martina Dostálová, Pavla Bláhová

Počet instalací: 2

Umístění: Nádvoří kolowratského zámku v Rychnově n. K., Pěší zóna v Rychnově n. K.

Přednášky a exkurze

Stráž obrany státu v orlických horách

Termín: 21. 1. 2023

Místo: Sýpka - MOH

Přednášející: Jan Hrubecký

Nepálem na kole

Termín: 25. 2. 2023

Místo: Sýpka - MOH

Přednášející: Eliška Hubená

Jarní botanická vycházka

Termín: 21. 4. 2023

Místo: Týniště nad Orlicí

Přednášející: Jan Doležal

Jan Blažej Santini-Aichel a východní Čechy

Termín: 25. 5. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Městská knihovna

Přednášející: Jiří Balský

Život na hradě ve světle hradu Potštejn

Termín: 1. 6. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga

Přednášející: Bohumír Dragoun

Nejen o tornádu na jihu Moravy 24.6. 2021

Termín: 8. 6. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga

Přednášející: Petr Münster

Mars očima geologa

Termín: 15. 6. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga

Přednášející: Petr Brož

Letní botanická vycházka

Termín: 23. 6. 2023

Místo: Týniště nad Orlicí

Přednášející: Jan Doležal

Archeologické léto – Kostelec nad Orlicí

Termín: 28. 6. 2023

Místo: Kostelec nad Orlicí

Přednášející: Martina Beková

Archeologické léto – Kostelec nad Orlicí

Termín: 1. 7. 2023

Místo: Kostelec nad Orlicí

Přednášející: Martina Beková

Archeologické léto – Velešov

Termín: 19. 7. 2023

Místo: Potštejn, hrad Velešov

Přednášející: Martina Beková

Archeologické léto – Velešov

Termín: 22. 7. 2023

Místo: Potštejn, hrad Velešov

Přednášející: Martina Beková

Světlo – dobrý sluha a zlý pán

Termín: 25. 8. 2023

Místo: Sýpka - MOH

Přednášející: Pavel Suchan

Botanická vycházka do okolí obce Nová Ves

Termín: 1. 9. 2023

Místo: Nová Ves

Přednášející: Jan Doležal

Podzimní botanická vycházka

Termín: 22. 9. 2023

Místo: Týniště nad Orlicí

Přednášející: Jan Doležal

Ukončení botanických vycházek

Termín: 9. 11. 2023

Místo: Týniště nad Orlicí, Městská knihovna

Přednášející: Jan Doležal

Ostatní kulturní a vzdělávací akce

K činnosti muzea patří také pořádání nej-různějších popularizačních a kulturních akcí jako jsou například tvořivé dílny, přehlídky či koncerty. V roce 2023 byly v této kategorii uspořádány tyto akce:

Muzejní kavárna: S chutí exotického ovoce

Termín: 25. 3. 2023

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Obrázek 30 Účastníci botanické exkurze na Nové Vsi u Albrechtic nad Orlicí

Popis: Třetí ročník programu z cyklu Muzejní kavárna, který se stal velmi rychle oblíbenou akcí expozice Sýpka byl tentokrát tematicky zaměřen na exotické ovoce. Na návštěvníky tak krom pražení kávy v historické pražičce na otop dřevem čekala také poutavá přednáška o exotickém ovoci a jeho ukázky.

Velikonoce v Sýpce

Termín: 8. 4. 2023

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Velikonoce v Sýpce je již tradičním programem pro širokou veřejnost popularizujícím velikonoční lidové tradice a podporující rozvoj vazeb v rámci místní komunity.

Odhalení kamenů zmizelých

Termín: 17. 4. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga

Popis: Součástí poslání MGOH je i péče o zachování lokální historické paměti. Proto bylo z podnětu obyvatel Rychnova nad Kněžnou počátkem roku 2022 položeno v tomto městě čtrnáct tzv. kamenů zmizelých. Tedy pamětních plaket umístovaných do chodníků před domy obětí holocaustu. Akce vyvrcholila pietním aktem kladení květin za přítomnosti zástupce Federace židovských obcí Jiřího Daníčka a tvůrce expozice judaismu Arno Paříka.

Hmyzí hotýlky

Termín: 13. 5. 2023

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Společně s pracovníky muzea si vyrobíte jednoduchý domeček pro hmyz, který se stane nejen velkou pomocí pro přírodu, ale i ozdobou vaší zahrady. Na dílnu je nutné donést si vlastní hliněný květináč (může být i použitý) o průměru kolem 10 cm. Všechny materiály budou k dostání na místě. V rámci dílny si budete také moci vyrobit semínkovou bombu pro včely a motýly. Dílna je vhodná pro děti od 7 let a dospělé.

VII. muzejní noc

Termín: 26. 5. 2023

Místo: Muzeum krajky Vamberka, muzejní zahrada

Popis: Muzejní noc se stala oblíbenou akcí pro obyvatele Vamberka a širokého okolí. Nabízí neuvěřitelný zážitek prohlídky Muzea krajky Vamberk ve večerních hodinách a také zajímavý program na muzejní zahradě. V roce 2023 byla akce o bylinách a jejich využití.

Rokytnická muzejní noc

Termín: 27. 5. 2023

Místo: Rokytnice v O.h., Sýpka - MOH

Popis: Muzejní noc patří k tradičním kulturním programům pořádaným v expozici Sýpka. Návštěvníci měli jako tradičně možnost prohlédnout

si expozici Sýpka v netradičních večerních hodinách a užít si atmosféry večerního muzea s divadlem fyziky (ÚDiF) „A přece hoří“

Komentovaná prohlídka zahrady kapucínského kláštera v Opočně

Termín: 2. 6. 2023

Místo: Opočno, kapucínský klášter

Popis: Každý památkový objekt je svým způsobem jedinečný. „Genius loci“ kláštera a zahrady vytváří nezapomenutelnou atmosféru místa, která i dnes osloví každého, kdo chce a umí naslouchat. Hradební zeď evokuje ohraničený ráj na zemi, vzbuzuje iluzi chráněného místa, kde se takřka zastavil čas. Je ideálním místem k odpočinku, zastavení a zamyšlení. Součástí komentované prohlídky bude výklad o historii zahrady, kláštera, fundátorů i samotných obyvatel konventu – kapucínů. Akce proběhne v rámci Noci kostelů 2023.

Dny otevřených ateliérů

Termín: 10. 6. - 11. 6. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Dny otevřených ateliérů jsou již tradičně pořádány královéhradeckým Centrem uměleckých aktivit IMPULS. Každoročně se do nich zapojují i expozice MGOH, které v tyto dny umožňují návštěvníkům vstup zdarma a připravují pro ně speciální program. V roce 2023 to byly například přednáška věnovaná Antonínu Hudečkovi nebo promítání autorského krátkého filmu Jaromíra Schejbala.

Krajkářské slavnosti

Termín: 23. - 24. 6. 2023

Místo: Vamberk

Popis: Krajkářské slavnosti jsou tradiční akcí pořádané každoročně městem Vamberk ve spolupráci s Muzeem krajky Vamberk a dalšími partnery. V jejich rámci jsou po celém městě pořádány výstavy, módní přehlídky a další akce spojené s krajkou.

Den s Velorexem

Termín: 8. 7. 2023

Místo: Letos žije rychnovské muzeum Velorexem. Přijďte na tematický den s tímto vozítkem. Čekají na vás přednášky odborníků věnující se historii Velorexu, možnost prohlídky vozítek na nádvoří zámku, spanilá jízda desítek těchto legend a tvůrčí dílna pro malé i velké.

Prázdninové výtvarné dílny v Orlické galerii

Termín: 11. 7. - 14. 7. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Prázdniny jsou úžasným časem pro fantazii a tvoření. Přijďte do Orlické galerie strávit čtyři dny plné zkoušení různých výtvarných technik.

V úterý na nás čeká hravý linoryt, ve středu pak jemnost suché jehly. Ve čtvrtek se budeme věnovat tisku z plochy a hlavní roli bude hrát naše fantazie. Na závěr si v pátek vyrobíme vlastní kameru obskuru, kterou používal samotný Leonardo Da Vinci. Možnost zakoupení zvýhodněné vstupenky na cyklus dílen.

Filmový večer I / Mučedníci lásky

Termín: 21. 7. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Stejně tak jako klasická díla výtvarného umění jsou mnohdy upozaděna nejnovějšími trendy, názory i technikami, tak i klasické filmové projekty stojí stranou komerční produkce. Prostřednictvím tří filmových večerů (2 samostatné, 1 součástí galerijní noci) chtěla Orlická galerie poukázat na estetické i výtvarné hodnoty české filmové produkce. V roce 2023 byl do programu zařazen film Mučedníci lásky od Jana Němce.

Komentovaná prohlídka zahrady kapucínského kláštera v Opočně

Termín: 5. 8. 2023

Místo: Opočno, kapucínský klášter

Popis: Každý památkový objekt je svým způsobem jedinečný. „Genius loci“ kláštera a zahrady vytváří nezapomenutelnou atmosféru místa, která i dnes osloví každého, kdo chce a umí naslouchat. Hradební zeď evokuje ohraničený ráj na zemi, vzbuzuje iluzi chráněného místa, kde se takřka zastavil čas. Je ideálním místem k odpočinku, zastavení a zamyšlení. Součástí komentované prohlídky bude výklad o historii zahrady, kláštera, fundátorů i samotných obyvatel konventu – kapucínů. Akce proběhne v rámci Noci kostelů 2023.

Filmový večer II / Muž, který stoupl v ceně

Termín: 11. 8. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Stejně tak jako klasická díla výtvarného umění jsou mnohdy upozaděna nejnovějšími trendy, názory i technikami, tak i klasické filmové projekty stojí stranou komerční produkce. Prostřednictvím tří filmových večerů (2 samostatné, 1 součástí galerijní noci) chtěla Orlická galerie poukázat na estetické i výtvarné hodnoty české filmové produkce. V roce 2023 byl do programu zařazen film Muž, který stoupl v ceně od Jana Moravce a Zdeňka Podskalského.

Komentovaná prohlídka výstavy „Dimenze“ s kurátorem Miloslavem Polcarem

Termín: 12. 8. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Společná výstava členů Výtvarného oboru Umělecké besedy a Sdružení českých umělců grafiků Hollar s kurátorem Miloslavem Polcarem.

Den židovských památek

Termín: 13. 8. 20223

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga

Popis: Cílem Dne židovských památek je zpřístupnit a zviditelnit několik desítek synagog, hřbitovů a dalších židovských památek. MGOH se do této akce zapojuje již tradičně zpřístupnění Rychnovské synagogy mimo běžnou otevírací dobu a zajištěním odborného výkladu.

Adoptuj panenku a zachrániš dítě

Termín: 26. 8. 2023

Místo: Vamberk, Muzeum krajky Vamberk

Popis: Projekt „Adoptuj panenku a zachrániš dítě“ již trvá několik let a účastnily se ho mnohé organizace, ale svými panenkami přispěly i slavné osobnosti. Každá z panenek představuje jedno skutečné dítě z rozvojové země. Tato akce se konala ve spolupráci s organizací UNICEF, která z peněz získaných prodejem panenek vyrobených v rámci této akce financuje očkování proti šesti hlavním dětským smrtelným chorobám. Každá prodaná panenka znamená jedno proočkované dítě.

Komentovaná prohlídka zahrady kapucínského kláštera v Opočně

Termín: 26. 8. 2023

Místo: Opočno, kapucínský klášter

Popis: Každý památkový objekt je svým způsobem jedinečný. „Genius loci“ kláštera a zahrady vytváří nezaměnitelnou atmosféru místa, která i dnes osloví každého, kdo chce a umí naslouchat. Hradební zeď evokuje ohraničený ráj na zemi, vzbuzuje iluzi chráněného místa, kde se takřka zastavil čas. Je ideálním místem k odpočinku, zastavení a zamyšlení. Součástí komentované prohlídky bude výklad o historii zahrady, kláštera, fundátorů i samotných obyvatel konventu – kapucínů. Akce proběhne v rámci Noci kostelů 2023.

Jak si postavit auto

Termín: 11. 9. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Workshop „Jak si postavit auto“ s autorem stejnojmenné knihy Martinem Sodomkou. Martin Sodomka, autor Technických pohádek, prozradí, jak se dostal k opravě a renovaci starého automobilu, proč na toto téma napsal pohádku a dokonce se budete moci podívat pod kapotu skutečného veterána, který byl knize inspirací. Během workshopu bude možnost vyplnit si pracovní list, jenž Vám samotný autor podepíše.

Tvůrčí dílna – Podmalby na skle

Termín: 16. 9. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Lidové podmalby zdobily a chránily každou chalupu, kapličku nebo venkovský kostel. Přijďte si vyzkoušet tuto techniku malby na sklo za studena do Orlické galerie. Všechny potřebné materiály budou k dispozici na místě. Dílna je vhodná pro děti od 8 let a dospělé.

Komentovaná prohlídka zahrady kapucínského kláštera v Opočně

Termín: 16. 9. 2023

Obrázek 31 Panenka z akce Adoptuj si panenku

Místo: Opočno, kapucínský klášter

Popis: Každý památkový objekt je svým způsobem jedinečný. „Genius loci“ kláštera a zahrady vytváří nezaměnitelnou atmosféru místa, která i dnes osloví každého, kdo chce a umí naslouchat. Hradební zeď evokuje ohraničený ráj na zemi, vzbuzuje iluzi chráněného místa, kde se takřka zastavil čas. Je ideálním místem k odpočinku, zastavení a zamyšlení. Součástí komentované prohlídky bude výklad o historii zahrady, kláštera, fundátorů i samotných obyvatel konventu – kapucínů. Akce proběhne v rámci Noci kostelů 2023.

Mezinárodní den muzeí a galerií – Co můžete vidět v galerii

Termín: 22. 9. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Program pro děti v rámci Mezinárodního dne muzeí a galerií „Co můžete vidět v galerii – opice, dinosaury a pohádku“.

Vyrob si svého draka!

Termín: 23. 9. 2023

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Pouštění draků je tradiční podzimní zábava, jejíž kořeny lze vystopovat ve staré Číně již před třemi tisíci lety. V Evropě se s nimi poprvé setkáváme počátkem sedmnáctého století v Anglii, Itálii a Nizozemí. Od osmnáctého století jsou tyto jednoduché létající stroje využívány zejména jako pomůcky při studiu atmosférických jevů (známé jsou např. pokusy s blesky Benjamina Franklina). Pouštění draků postupně zlidovělo a stalo se oblíbeným podzimním rozptýlením napříč generacemi. Sýpka na tuto prastarou kratochvíli navázala zorganizováním tvořivé dílny, jejímž účelem bylo nejen pobavit návštěvníky, ale především pomoci udržet povědomí o této staré tradici. Návštěvníci měli za pomoci pracovníků Sýpky možnost vyrobit si z připraveného materiálu funkčního papírového draka.

Komentovaná prohlídka výstavy „Velorex. Král kol.“

Termín: 5. 10. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Výstavní sály muzea

Popis: Komentovanou prohlídku výstavy "Velorex. Král kol." Výstavou vás provede jedna z kurátorek, historička, Mgr. Martina Dostálová.

Komentovaná prohlídka výstavy „Trojmezí“

Termín: 11. 10. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Komentovanou prohlídku výstavy "Trojmezí." Vojtěch Horálek promluví o umění, své tvorbě i malbách svého tatínka Jaroslava a grafikách maminky Heleny.

Rozloučení s výstavní sezónou – Tanečník na úsvitu: Hledání básníka Bárty

Termín: 11. 10. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Jarmila Štogrová Doležalová, dcera malíře Františka Doležala a soukromá badatelka, bude vyprávět o svém detektivním pátrání, kdy odhalila literárně-historický omyl. Prvotní dětská vzpomínka přechází v detektivku všedního dne. Autorka rozesílá množství dopisů a emailů, prodírá se kartotékami, archivními dokumenty, hledá a nenalézá, vzápětí euforie nad nečekanými objevy. Dvě autorské identity spletené v jednu, rozpletené ve dva příběhy: básníka a lékaře. Františka Bárty. Literát, básník a překladatel, který pocházel ze Slatiny nad Zdobnicí byl znovu objeven!

Tvůrčí dílna – Barvy přírody

Termín: 14. 10. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Příroda je zdrojem nekonečné inspirace. Zjistíme jaké barvy je možné získat z hlíny či červeného zelí, A lze s těmito barvami malovat.

Dernisáž výstav v Orlické galerii

Termín: 27. 10. 2023

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Dernisáž výstav v Orlické galerii. Akce se zúčastní autoři výstavy "Trojmezí". Připraveno bude malé občerstvení a překvapení.

Dušičky v Sýpce

Termín: 28. 10. 2023

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Svátek všech zemřelých, lidově nazývaný dušičky, se v našich zemích slaví již tradičně. V současné době je na vzestupu také slavení původně irského svátku Všechny svatých, obvykle nazývaného halloween. Oba svátky připadají na stejné období, rozdíly mezi nimi se začínají pomalu stírat a kdysi tradiční dušičky ustupují do pozadí.

Akce Dušičky v muzeu měla nenásilnou formou připomenout Svátek všech zemřelých a zároveň ukázat, jak rozdílné, tak společné rysy obou svátků a jejich původ. Nejzajímavější a nejvýraznější aspekty obou svátků byly představeny formou prezentace. Zároveň měli návštěvníci možnost si v průběhu akce vyřezat svou vlastní lucernu z řepy.

bolizuje jeden týden před Vánoci. V současné době se pomalu začíná vytrácet původní význam podobných zvyků. Původně symbolické předměty se tak stávají pouhou dekorací a obchodním artiklem. Připomínáním původního významu starých tradic a zvyklostí můžeme napomoci k jejich zachování. Program této akce byl postaven především na

Obrázek 32 Výstava Velorex. Král kol.

I když je tento zvyk v dnešní době spojován zejména s halloweenem, jeho původ sahá až ke keltskému etniku, které obývalo i střeoevropský prostor.

Magdalena Grambová ožívá

Termín: 31. 10. 2023

Místo: Hradec Králové, Klicperovo divadlo

Popis: Spolupráce s městem Vamberk a Klicperovým divadlem v Hradci Králové na komponovaném večeru „Magdalena Grambová ožívá“ v Klicperově divadle v Hradci Králové. Ve foyeru divadla bude před představením ke zhlédnutí muzejní výstava „Tradice krajkářství na Vamberecku“ a živé ukázky paličkování v podání žákyň Krajkářské školy ve Vamberku.

Vítání adventu v Sýpce

Termín: 25. 11. 2023

Místo: Sýpka - MOH

Popis: Vánoce jsou bezesporu světově nejoblíbenějším svátkem. Období přípravy na tento svátek je obvykle nazýváno advent a pojí se s řadou zvyků a obyčejů. Jedním z neznámějších je zapalování svíček na adventních věncích, z nichž každá sym-

vlastní rukodělné tvorbě návštěvníků. Z připraveného materiálu si příchozí mohli uplést adventní věnec, který následně zdobili nejrůznějšími přírodními materiály.

Původně symbolické předměty se tak stávají pouhou dekorací a obchodním artiklem. Připomínáním původního významu starých tradic a zvyklostí můžeme napomoci k jejich zachování.

Program této akce byl postaven především na vlastní rukodělné tvorbě návštěvníků. Z připraveného materiálu si příchozí mohli uplést adventní věnec, který následně zdobili nejrůznějšími přírodními materiály.

Předvánoční jarmark

Termín: 25. 11. 2023

Místo: Vamberk, Muzeum krajky Vamberk

Popis: Kulturní program spočívající ve vystoupení ženského sborečku Koňadra z Vracova, který návštěvníky seznámil s lidovými baladami a jarmarečnickými písněmi, uskutečnilo se také vyprávění o zvycích předvánoční doby nechyběla ani ukázka přípravy tradičních lidových pokrmů. Sou-

částí jarmarku byly i ukázky výrobky lidových řemeslníků z Orlických hor a Podorlicka, např. perníčky, mýdla, koření, keramika, medovina, ručně šité oděvy, věnce ze sušených květin, adventní věnce, skleněné vitráže, hračky pro děti a další. Jarmark byl uspořádán ve spolupráci s městským klubem Skokolovna ve Vamberku.

Rokytnický vánoční jarmark

Termín: 2. 12. 2023

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Vánoční jarmark připravovaný ve spolupráci s Městem Rokytnice v Orlických horách. Bohatý program zakončený ohňovou show.

Návštěvnost

V roce 2023 byl v oblasti návštěvnosti zaznamenán dramatický nárůst. Ten byl vyvolán zejména zpřístupněním zahrady bývalého kapucínského kláštera v Opočně, kterou navštívilo více než 14 000 lidí. Výrazný nárůst návštěvnosti však zaznamenaly i všechny pobočky muzea. Srovnáme-li s loňským rokem data o návštěvnosti bez započtení klášterní zahrady, lze konstatovat, že návštěvnost stoupla o 25%. V absolutních číslech to znamená, že do muzea přišlo v roce 2023 o 5 132 více návštěvníků. Důvody lze pouze odhadovat, nicméně je jisté, že tento nárůst návštěvnosti byl způsoben souhrou více faktorů. Již v období jarních prázdnin se projevila tradiční vlna zájmu o expozici Sýpka.

V rámci sledování jednotlivých statistických položek v návštěvnosti muzea v roce 2023 pokračoval trend zvyšujícího se počtu účastníků edukačních programů. Komplexnější nabídky programů pro školy je za tímto trendem pravděpodobně skutečnost, že se daří dosahovat opakovaných návštěv jednotlivých škol.

V rámci výše zmíněného všeobecného statistického nárůstu velmi výrazně vyčnívá Orlická galerie a Hlavní výstavní prostory muzea, které zaznamenaly nárůst návštěvnosti o téměř 40%.

Důvodem je pravděpodobně téma hlavní muzejní výstavy, které se ukázalo jako velmi atraktivní. Jen na akci Den s Velorexem (která ale do statistiky těchto prostor není započítána) přišlo cca 1 000 lidí. Obdobnou roli zřejmě sehrála výstava historických fotografií v expozici Sýpka, kterou taktéž navštívilo o 30% více lidí než v roce 2022. Propad návštěvnosti naproti tomu zaznamenal Památník Karla Poláčka, který navštívilo o 300 lidí méně.

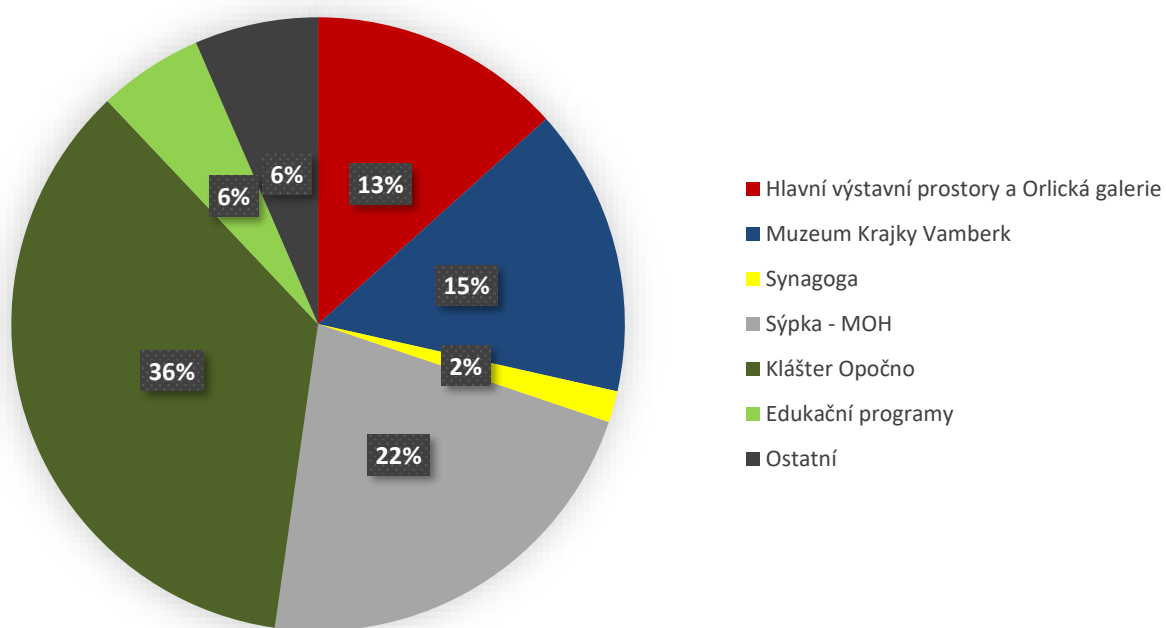
Výraznou položkou statistiky je také počet neplaticích návštěvníků. Do této statistické položky jsou počítáni jak návštěvníci s volným vstupem do expozic (zejména děti) ale také účastníci akcí bez regulace vstupu (například Jarmarky, Muzejní noci atp.) či akcí „v terénu“ (například přednášky mimo prostory MGOH, botanické vycházky či dny otevřených dveří na archeologických výzkumech). Počet neplaticích návštěvníků v posledních letech významně stoupl v souvislosti s politikou královéhradeckého kraje směřující k odstraňování bariér. V roce 2023 se počet neplaticích návštěvníků velmi výrazně zvýšil také díky zmiňovanému otevření klášterní zahrady. Ta je přístupná bezplatně v „parkovém režimu“.

Pracoviště	Otevřeno	Plné vstupné	Snížené vstupné	Rodinné vstupné	Neplaticí	Celkem
Hlavní výstavní prostory a Orlická galerie	květen - říjen	1186	862	127	3225	5400
Město Rychnov na historických fotografiích	leden - prosinec (mimo víkendy)	*	*	*	*	*
Muzeum krajky Vamberk	leden - prosinec	1744	803	118	3476	6141
Památník Karla Plachetky	leden - prosinec (mimo víkendy)	*	*	*	*	*
Památník Karla Poláčka (Synagoga)	květen - říjen	71	221	0	380	672
Sýpka - Muzeum Orlických hor	leden - prosinec	1339	1393	8	6193	8933
Klášter Opočno**	Květe - říjen	0	0	0	14446	14446
Edukační programy	-	-	-	-	-	2237
Ostatní + akce mimo prostory MGOH	-	-	-	-	2636	2636
Celkem		4 340	3 279	253	15 910	40 465

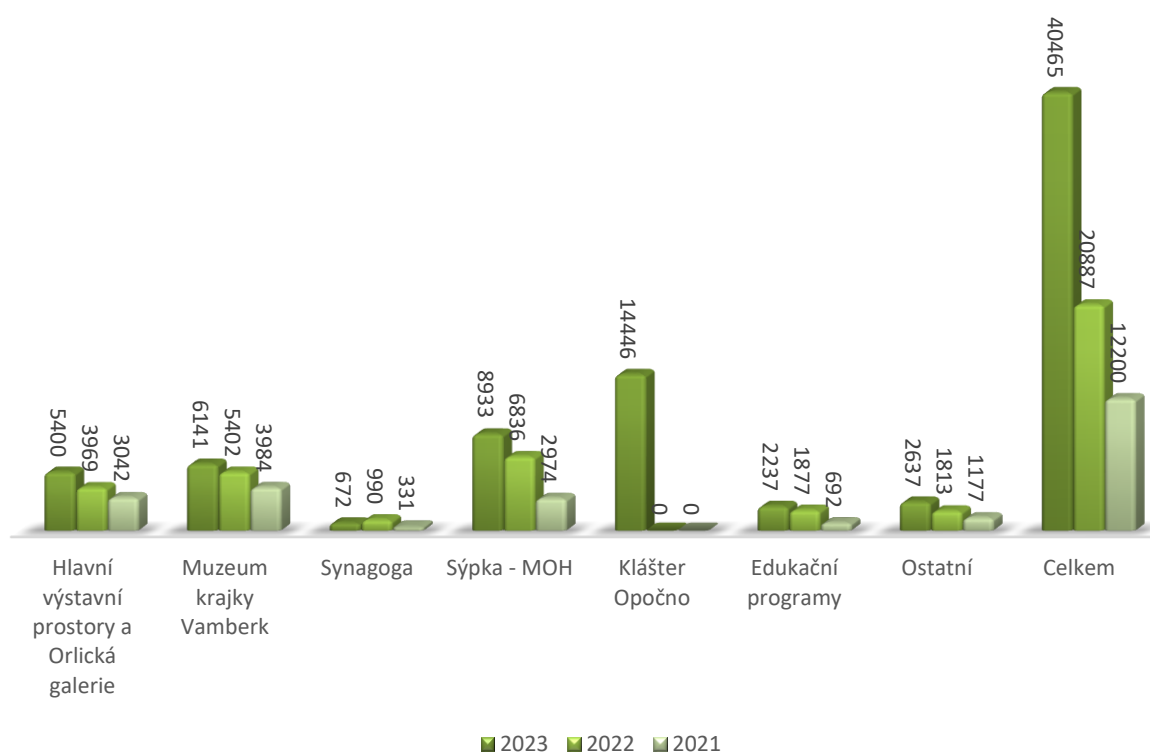
* Prostory bez obsluhy - návštěvnost není evidována

** návštěvnost kláštera Opočno je evidována pomocí automatického čítače - vzhledem k nepřesnosti tohoto měření a možnosti opakovaných průchodů je návštěvnost vykazována v poměru 1 ku 3 oproti naměřeným hodnotám

Graf rozložení návštěvnosti MGOH v roce 2023

Graf meziročního vývoje návštěvnosti MGOH

Propagace

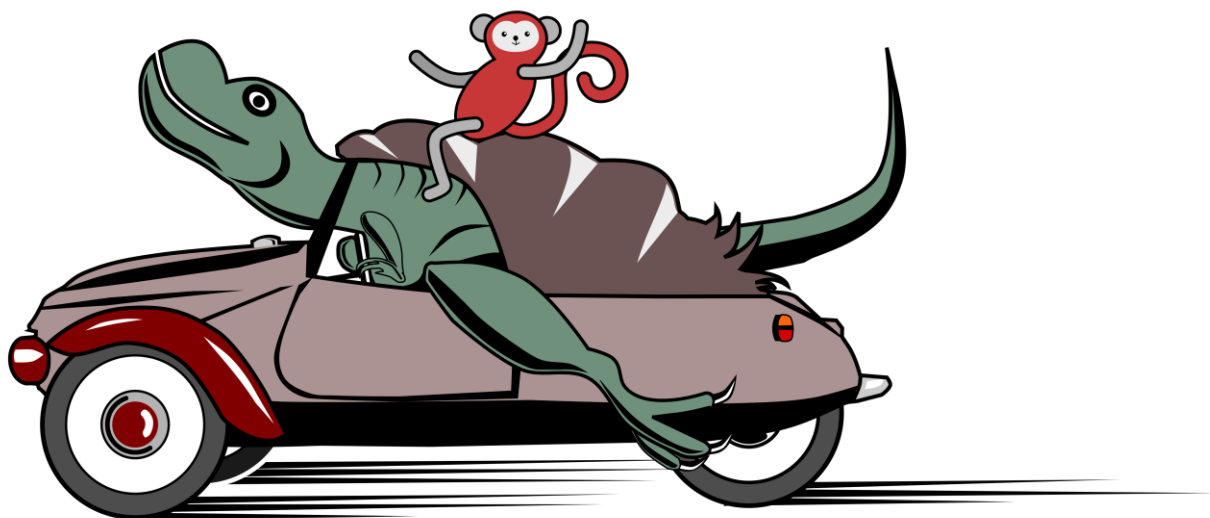
Propagaci své činnosti zajišťuje MGOH hlavně cestou bezplatných inzercí na nejrůznějších internetových portálech. Z všeobecně známých zmiňme například turistický portál "Kudyznudy.cz", "Kamdnesvyrazime.cz" či "Orlicky.net". K základní propagaci a komunikaci s veřejností jsou využívány i dnes již samozřejmé prostředky jako vlastní webové stránky.

Jako velmi progresivní se jeví prezentace muzea na sociálních sítích. V roce 2023 pokračovala systematická kampaň na facebooku díky které je možné sledovat trvale stoupající tendenci zájmu. Přírůstek sledujících činil v roce 2023 zhruba 200 registrovaných účtů, díky čemuž se MGOH na facebooku přiblížilo hranici 5 200 fanoušků. Práce s veřejností a propagace muzea pokračovala i na Instagram a Twitter. Všechny jmenované účty mají rozdílný obsah, takže sledující všech účtů nedostávají duplikující se informace. Instagramový účet má vždy zvolené téma měsíce, během kterého jsou sledujícím představovány sbírkové předměty, ale také fotografie z bohatého muzejního fotoarchivu. Nechybí však ani prostor pro aktuální události. Účet na platformě X (bývalý twitter) představuje jak novinky z muzea, tak rubriku „Stalo se před sto lety“ reflektující události z novin z roku 1923.

V roce 2023 pokračovala spolupráce s médii, která začala být intenzivně budována v roce 2017. V rámci této činnosti byly pravidelně vydá-

vány tiskové zprávy. Kromě toho probíhala intenzivní spolupráce s regionálními rozhlasovými stanicemi a televizemi, zejména Českým rozhlasem Hradec králové, který posluchačům přináší pravidelně informace o dění v muzeu. Z významnějších spoluprací s médii lze zmínit například natáčení reportáže pro Českou televizi z Muzea krajky Vamberk nebo účast archeoložky Martiny Bekové v ArcheoPodcastu. Značná mediální pozornost byla také věnována návratu tzv. vambereckých mumií a především pak akci Den s velorexem, který se dostal do celostátního televizního i rozhlasového vysílání.

Obrázek 33 Za účelem propagace hlavní muzejní výstavy a jejích doprovodných programů vznikla také řada ilustrací na téma Velorex

Ostatní

Spolek pro záchranu Vambereckých mumií

Spolek pro záchranu vambereckých mumií byl založen Městem Vamberk, Římskokatolickou farností Vamberk a Muzeem a galerií Orlických hor na konci roku 2016 s cílem zajistit navrácení tzv. Vambereckých mumií zpět do krypty kostele sv. Prokopa ve Vamberku, odkud musely být koncem devadesátých let evakuovány aby nedošlo k jejich zničení vlivem zhoršených klimatických podmínek v kryptě. Od té doby spolek začal postupně monitorovat prostředí krypty, ale i stav mumií v místě dočasného uložení v Broumově. Zároveň také vyvíjel aktivity směřující k opětovnému zlepšení mikroklimatických podmínek vamberecké krypty, které by návrat umožnilo.

Rok 2023 byl pro tento spolek ve znamení horečné přípravy na návrat mumií zpět do Vamberka. A to i přes to, že podmínky v kryptě bohužel stále ještě nejsou ideální. Události se daly do po-

hybu na přelomu let 2022 a 2023, kdy byla Benediktínským opatstvím (správa kláštera v Broumově) vypovězena smlouva umožňující uložení mumií ve sklepeních kláštera. Římskokatolická farnost Vamberk, jakožto vlastník mumií tak byla nucena urychleně rozhodnout do místě dalšího uložení ostatků. Nakonec bylo rozhodnuto, že mumie se vrátí zpět do Vamberka. Za tímto účelem byla najata specializovaná firma, která provedla důkladnou desinfekci těl i prostor pro jejich uložení a následně také zajistila jejich transport a uložení v kryptě. Spolek v rámci této akce zajišťoval farnosti podporu v podobě asistence při podání žádosti o dotaci pro financování transportu, zajistil vhodné podstavy (z důvodu eliminace vlhkosti z podlahy) pod rakve a pomohl i s vlastním ukládání těl.

Po té co byl přesun úspěšně dokončen byl celý prostor krypty důkladně zdokumentován a byla také vytvořena jeho digitální 3D kopie. Následně byl ve vamberecké sokolovně veřejnosti představen nejen celý proces návratu mumií ale i zmíněný digitální dokument.

Obrázek 34 Náročné stěhování mumií do krypty kostela sv. Prokopa ve Vamberku

Mimořádná akvizice z Velké Británie

V letních měsících roku 2023 bylo muzeum prostřednictvím Ambasády České Republiky v Londýně kontaktováno britským občanem Eddie Robertsem s nabídkou daru souboru prací děl malíře Josy Bělohorského.

Jelikož byl tento autor v našem prostoru téměř zapomenut, byla nejdříve provedena rešerše s cílem prověřit, zda by tato akvizice byla pro sbírky Orlické galerie přínosná. Pracovníkům galerie se podařilo zjistit, že tento autor, vlastním jménem Josef Švásta má po otci rodinné kořeny skutečně v Rychnově nad Kněžnou. I když má jako rodné město uvedenu Vídeň, lze předpokládat, že díky otci, který žil v Rychnově měl k tomuto městu vztah. Pravděpodobně zde však nestrávil příliš

dlouhou dobu, neboť většinu svého života prožil ve Francii a v Anglii, kde byl členem slavných malířských komunit v Paříži a St. Eves. O významu tohoto malíře svědčí i skutečnost, že krom Paříže vystavoval např. i v New Yorku a jeho díla jsou zastoupena i ve sbírkách Victoria and Albert Museum a British Museum.

Na základě těchto skutečností bylo rozhodnuto dar přijmout. Pracovníci muzea tak podnikli cestu do vesnice Moreton Mill nedaleko Birminghamu, kde obrazy od pana Robertse převzali. Při této příležitosti také zaznamenali narativní prameny vztahující se k obrazům a pro účely budoucí výstavy natočili s panem Robertsem krátkou zdravici. V roce 2024 proběhne jejich restaurátorsko-konzervátorský průzkum a v rámci podzimního cyklu výstav budou představeny veřejnosti.

Obrázek 35 Přejímka daru obrazů Josy Bělohorského

Hospodaření v roce 2023

Mzdová a personální oblast

Přehled o pracovnících a platech za rok 2023

Ukazatel	Rok 2023	Rok 2022
Přepočtený počet pracovníků / plán	24,00	24,00
Průměrný přepočtený počet pracovníků / skutečnost	20,27	20,27
Průměrný fyzický počet pracovníků /skutečnost	24,31	23,72
Finanční prostředky na platy v Kč	8 517 598,00	8 052 345,00
Ostatní osobní náklady (dohody) v Kč	477 815,00	291 181,00
Průměrný měsíční plat v Kč	33 264,00	33 463,00
Průměrná platová třída	9,10	9,20

Personální obsazení v roce 2023:

Reditel, vedoucí Muzea krajky ve Vamberku, vedoucí Orlické galerie, archeolog (2), dokumentátor (1), botanik (1), správce sbírek (1), muzejní pedagog (1), historik (2), etnolog (2), knihovník (1), průvodce a výstavář (7), konzervátor (1), uklízeč (2), ekonom (1) a správce Kláštera Opočno (1).

Zařazení v platových třídách, stav k 12/2023: do 12 třídy byli zařazeni 3 pracovníci, v 11 platové třídě bylo zařazeno 10 pracovníků, v 10 třídě byl zařazen 1 pracovník, v 9 platové třídě byli zařazeni 3 pracovníci, v 8 třídě jeden pracovník a v 6 platové třídě také 1 pracovník. V 5 platové třídě byli zařazeni 4 pracovníci, v 2 platové třídě byl zařazen 1 pracovník. Průměrná platová třída za rok 2023 je 9,10.

V roce 2023 došlo k následujícím změnám v personálním obsazení: Ukončení pracovního poměru dohodou či výpovědí ze strany zaměstnance – dokumentátor. Odchod na mateřskou dovolenou – žádný. Nové nástupy: výstavář (průvodce) do Orlické galerie, dokumentátor archeologie. Návrat z rodičovské dovolené: žádný. Byla vypsána 3 výběrová řízení na nové zaměstnance: archeolog, kde se podařilo získat pracovníka na dohodu o pracovní činnosti. Úspěšné výběrové řízení na pozici výstavář a dokumentátor.

Ke konci sledovaného období pracovalo v muzeu a galerii 21 odborných pracovníků, jedna ekonomka a dvě uklízečky. Na výstavní sezonu byla do expozic přijata průběžně 1 průvodkyně.

Pracovníci na dohody o provedení práce a pracovní činnosti jsou využíváni zejména na pomocné práce technického rázu (průvodcovství, úklid, stěhování, údržba, montáž, topení, archeologické výzkumy a digitalizace dat, zoolog, administrativní výpomoc). Celkem se v roce 2023 jednalo o 12 zaměstnanců, z toho jeden pracovník na dohodu o pracovní činnosti je na pozici archeolog a jeden pracovník na dohodu o provedení práce systematicky zpracovává a digitalizuje fotoarchiv.

Povinné školení zaměstnanců (školení BOZP a PO, zdravotní, školení řidičů, atd.) probíhá v pravidelných intervalech dle platné legislativy. Všichni zaměstnanci jsou vysíláni na externí školení a on-line semináře za účelem zvýšení jejich odborné kvalifikace pořádané odbornými institucemi (např. textilní semináře, konzervátorská školení, tvorba a hodnocení výstav, trendy v muzejní prezentaci a edukaci, VRAK – archeologický seminář atd.) Také dochází ke školením při změnách v legislativě v oblasti ekonomické, mzdové, personální a daňové vč. používání příslušných programů. Dále se Muzeum podílí na spolupořádání seminářů (např. Mezinárodní setkání Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů – Deštné v OH., Setkání regionálních historiků, Olympiáda znalostí žáků atd.).

Za zaměstnanecký benefit je považováno čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb, zejména na stravě, tak jak stanovuje legislativa a směrnice odměňování zaměstnanců. Zaměstnavatel může také zaměstnanci poskytnout odměnu z mzdových prostředků za úspěšné splnění pracovního úkolu, při dovršení 50 let věku a při nabytí nároku na starobní důchod.

Rozvaha

Účet	Název účtu	Počáteční stav	Konečný stav	Účet	Název účtu	Počáteční stav	Konečný stav
013	Software	3 352 945,19	3 352 945,19	348	Pohledávky za vybranými místními vládními instituc	0,00	0,00
018	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	533 161,40	533 161,40	349	Závazky k vybraným místním vládním institucím	0,00	0,00
021	Stavby	26 507 324,28	26 507 324,28	374	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	0,00	-90 511,20
022	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmot. MV	15 090 821,13	15 240 721,13	377	Ostatní krátkodobé pohledávky	14 789,00	0,00
028	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	9 084 378,14	9 316 633,44	378	Ostatní krátkodobé závazky	0,00	-3 912,00
031	Pozemky	1 657 420,00	1 657 420,00	381	Náklady příštích období	35 703,97	13 336,33
032	Kulturní předměty	2 423 202,00	2 942 102,00	383	Výdaje příštích období	-117 701,44	-23 622,00
042	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0,00	0,00	384	Výnosy příštích období	-93 600,00	-24 300,00
073	Oprávky k software	-3 285 352,99	-3 298 780,99	388	Dohadné účty aktivní	61,89	63 168,62
078	Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	-533 161,40	-533 161,40	389	Dohadné účty pasivní	-161 628,00	-162 028,00
081	Oprávky ke stavbám	-5 611 438,00	-5 899 654,00	395	Vnitřní zúčtování	0,00	0,00
082	Oprávky k samost. HM věcem a souborům HM věcí	-8 559 167,25	-9 210 628,25	401	Jmění účetní jednotky	-12 913 925,95	-13 105 834,72
088	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-9 084 378,14	-9 316 633,44	403	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	-19 109 063,45	-18 632 849,68
123	Výrobky	685 620,81	674 736,09	411	Fond odměn	-120 000,00	-120 000,00
241	Běžný účet	4 112 794,89	4 467 087,92	412	Fond kulturních a sociálních potřeb	-144 010,92	-159 487,88
243	Běžný účet FKSP	134 824,50	150 369,12	413	Rezervní fond tvořený ze zlepš.výsledku hospodařen	-479 149,77	-496 969,61
261	Pokladna	45 255,00	41 021,00	416	Fond reprodukce majetku, fond investic	-2 047 624,31	-2 134 715,54
262	Peníze na cestě	2 032,57	1 241,03	431	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	-317 819,84	0,00
311	Odběratelé	197 700,92	332 614,54	491	Počáteční účet rozvažný	0,00	0,00
314	Krátkodobé poskytnuté zálohy	164 123,92	162 608,00	734	Pomocný SU pro vypočítání daňového přiznání DPH	0,00	0,00
321	Dodavatelé	-304 702,15	-395 383,53	901	Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	62 786,24	108 261,67
331	Zaměstnanci	-697 320,00	-705 223,00	902	Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 249 740,87	1 326 841,95
335	Pohledávky za zaměstnanci	0,00	0,00	999	Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům	-1 312 527,11	-1 435 103,62
336	Sociální zabezpečení	-262 934,00	-259 941,00				
337	Zdravotní pojištění	-113 411,00	-112 837,00				
341	Daň z příjmů	0,00	-24 560,00				
342	Ostatní daně, poplatky a jiná obd. peněžitá plnění	-69 042,00	-65 571,00				
343	Daň z přidané hodnoty	-16 729,00	-39 959,00				
Celkový součet						0,00	639 926,85

Výnosy a náklady

Výnosy

Účet	Název výnosového účtu	Název výnosového účtu - detail	Skutečnost 2023 v CZK	Skutečnost 2022 v CZK	Rozpočet 2023 (v tis.CZK)
601	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	Prodej publikací	18 329,00	26 786,00	
602	Výnosy z prodeje služeb	Archeologie	2 003 025,00	3 670 356,00	
		Výnosy ze vstupného	471 503,00	503 550,00	
		Příjmy z reklam	15 000,00	15 000,00	
		Umístění automatu	5 785,10	0,00	
603	Výnosy z pronájmu	Nemovitosti - nebytové HLČ	36 570,00	31 772,00	
604	Výnosy z prodaného zboží	Výnosy z prodaného zboží - vlastní HLČ	22 388,42	0,00	
649	Ostatní výnosy z činnosti	Haléřové vyrovnání	2,12	0,62	
		Přijaté náhrady - pojišťovny (pojistná plnění) HLČ	0,00	10 028,00	
		Ostatní výnosy z činnosti HLČ	6 000,00	6 000,00	
662	Úroky	Běžný účet HLČ	146 108,17	0,00	2 050,00
672	Výnosy vybran.místních vládních institucí	Výnosy územních rozpočtů z transferů - zřizovatel	17 768 840,00	16 635 800,00	14 904,90
		Výnosy územních rozpočtů z transferů / Ostatní ÚSC	129 650,00	114 500,00	477,00
		Výnosy územních rozpočtů z transferů / Státní rozp	122 082,00	149 172,00	
		Projekty EU HLČ	55 844,25	0,00	
		Rozpouštění účtu 403 HLČ	476 213,77	486 989,89	
Výnosy celkem			21 277 340,83	21 649 954,51	17 631,90

Náklady

Účet	Název nákladového účtu	Název nákladového účtu - detail	Skutečnost 2023 v CZK	Skutečnost 2022 v CZK	Rozpočet 2023(v tis.CZK)
501	Spotřeba materiálu	Čistící prostředky HLČ	34 474,43	22 745,67	1 000,00
		JDDHM podrozvahová evidence (majetek v operativní	93 314,42	179 684,46	
		Kancelářský materiál - kancelářské prostředky HLČ	42 487,60	177 503,65	
		Kancelářský materiál - kancelářský papír HLČ	47 703,31	70 528,37	
		knihy na prodej	22 220,00	45 082,40	
		Knihy, tisk, předplatné/učební pomůcky HLČ	2 202,00	550,00	
		Knihy, tisk, předplatné/Knihovna HLČ	27 227,00	14 294,00	
		Knihy, odborná literatura pro zaměstnance HLČ	0,00	1 944,00	
		Materiál na edukační program	62 564,33	84 307,47	
		Materiál na výstavy	61 939,17	43 579,90	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly - Ostat	6 941,00	0,00	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly - ICT	12 164,13	0,00	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly - Nemov	38 539,00	2 551,00	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly/ Movitý	41 168,11	6 515,00	
		Materiál pro propagaci HLČ	111 555,92	88 277,20	
		Ostatní pevná paliva (koks, LTO, dřevo, ...) HLČ	121 900,00	96 600,00	
		Pohonné hmoty - Benzín HLČ	46 513,95	51 968,58	
		Pohonné hmoty - Nafta HLČ	34 428,00	48 305,00	
		Spotřeba materiálu HLČ	322 643,37	257 447,05	
502	Spotřeba energie	Elektrická energie HLČ	1 182 063,82	1 451 854,90	1 616,00
		Srážková voda HLČ	153 583,62	74 525,45	
		Voda a stočné HLČ	43 931,31	23 892,84	
504	Prodané zboží	Prodané zboží vlastní HLČ	20 821,87	0,00	20,00
508	Změna stavu zásob vlastní výroby	Změna stavu zásob vlastní výroby HLČ	10 884,72	-4 226,78	300,00
511	Opravy a udržování	Motorová vozidla (SPZ) HLČ	98 263,32	44 160,46	
		Nemovitosti / Mimořádné opravy HLČ	149 026,02	0,00	
		Nemovitosti / Opravy a údržba spojená s běžným uží	371 946,84	255 363,02	
		Ostatní movitý majetek HLČ	11 171,00	0,00	
		Ostatní movitý majetek - inventář (nábytek) HLČ	43 801,00	1 736,35	
		Ostatní movitý majetek - stoje, přístroje a zařízení	20 056,84	3 940,81	
512	Cestovné	tuzemské HLČ	23 797,00	28 091,00	30,00
		zahraniční HLČ	33 298,75	0,00	
513	Náklady na reprezentaci	Náklady na reprezentaci HLČ	22 177,00	36 736,00	20,00

Účet	Název nákladového účtu	Název nákladového účtu - detail	Skutečnost 2023 v CZK	Skutečnost 2022 v CZK	Rozpočet 2023 (v tis.CZK)
518	Ostatní služby	DDNM - podrozvahová evidence HLČ	45 475,43	0,00	
		Doprava a přepravné HLČ	0,00	7 260,00	
		Doprava a přepravné - ostatní HLČ	67 000,00	70 257,21	
		Deratizace, dezinfekce HLČ	21 937,30	1 694,00	
		Geodetické práce	116 415,00	255 000,00	
		Internet a datové spoje HLČ	29 249,95	31 928,47	
		Nájemné / Nemovitosti HLČ	1 285 295,60	1 123 562,84	
		Nájemné / HW, kopírky, tiskárny HLČ	33 178,20	27 725,60	
		Náklady na služby spojené s propagací HLČ	29 803,00	12 439,78	
		Služby v oblasti PO a BOZP HLČ	37 805,24	0,00	
		Nájemné/Movitě věci HLČ	2 057,00	0,00	
		Ostatní služby HLČ	713 557,51	522 064,26	
		Ostatní služby - sborník	1 188,00	1 380,00	
		Ostraha, vrátnice, bezpečnostní služba HLČ	110 944,48	129 142,36	
		Poplatky bance - karty	2 399,03	1 505,31	
		Poplatky bance HLČ	7 413,00	6 399,00	
		Poplatky za rozhlas a TV HLČ	4 320,00	4 320,00	
		Poštovné, doručovatelské služby HLČ	10 892,10	11 259,80	
		Právní služby HLČ	18 089,50	0,00	
		Restaurování, konzervace a preparování	183 700,00	222 130,00	
		Revize, odborné prohlídky / Elektrické zařízení, h	36 985,00	19 853,00	
		Revize, odborné prohlídky / EPS, EZS, CCTV HLČ	33 644,05	25 189,78	
		Revize, odborné prohlídky / Hasící přístroje, hydr	0,00	12 561,00	
		Revize, odborné prohlídky / Výtahy HLČ	19 436,50	24 370,00	
		Revize, odborné prohlídky / Tlakové nádoby, kotle	710,00	1 150,00	
		Software - údržba, podpora HLČ	349 074,90	301 944,73	
		Svoz a likvidace odpadu - komunální odpad HLČ	26 326,53	16 089,32	
		Svoz a likvidace odpadu - nebezpečný odpad HLČ	5 454,68	1 453,38	
		Telefonní poplatky - mobilní síť HLČ	22 540,89	19 480,02	
		Telefonní poplatky - pevná síť HLČ	30 381,15	24 030,43	
		Úklid HLČ	33 932,78	50 170,37	
		Vedení účetnictví HLČ	170 910,50	151 722,00	
		Výkopové práce	332 866,75	1 688 372,16	1 750,00

Účet	Název nákladového účtu	Název nákladového účtu - detail	Skutečnost 2023 v CZK	Skutečnost 2022 v CZK	Rozpočet 2023 (v tis.CZK)
521	Mzdové náklady	Mzdová náklady (vyjma OON) HLČ	8 400 985,00	7 925 082,00	10 649,00
		Náhrada mezd za DPN - zaměstnanci HLČ	116 613,00	124 303,00	
		Náhrada mezd za DPN - nařízená karanténa	0,00	2 960,00	
		Ostatní osobní náklady (DPČ, DPP) HLČ	477 815,00	291 181,00	
524	Zákonné sociální pojištění	Pojistné na sociální pojištění HLČ	2 132 355,00	1 971 394,00	3 501,90
		Pojistné na veřejné zdravotní pojištění HLČ	773 854,00	716 506,00	
525	Jiné sociální pojištění	povinné úrazové pojištění zaměstnanců (zákon č. 26	24 070,00	21 926,00	
527	Zákonné sociální náklady	ostatní osobní náklady HLČ	0,00	7 739,00	
		Náklady na OOPP HLČ	75 983,76	0,00	
		Povinný, základní příděl do FKSP HLČ	170 351,96	160 987,50	
		Stravenky, náklady na stravování zaměstnanců HLČ	88 500,00	86 360,00	
		Vzdělávání, školení, konference HLČ	27 599,00	21 111,00	
		Zdravotní prohlídky, prevence HLČ	1 300,00	6 050,00	
538	Jiné daně a poplatky	Poplatky za využívání dálnic a vysokorychlostních	6 000,00	3 000,00	20,00
		Správní poplatky HLČ	500,00	0,00	
541	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	Smluvní pokuty a úroky z prodlení HLČ	300,00	0,00	20,00
549	Ostatní náklady z činnosti	Ostatní náklady z činnosti HLČ	0,00	0,96	
		Neuplatněný odpočet DPH - krácení	2 981,59	1 601,63	
		Ostatní náklady - daň. neuznatelné	7 000,00	7 000,00	
		Technické zhodnocení DHM do 40 tis. Kč HLČ	0,00	0,00	
		Pojištění - ostatní (cestovní poj., odpovědnost, a	468,00	468,00	
551	Odpisy dlouhodobého majetku	Odpisy dlouhodobého majetku - movitý HLČ	651 461,00	663 448,00	950,00
		Odpisy dlouhodobého majetku - nemovitý HLČ	288 216,00	257 637,00	
		Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku HLČ	13 428,00	28 069,00	
558	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	Drobný DHM HLČ	250 429,83	1 140 730,76	200,00
		Drobný DNM - software HLČ	0,00	22 167,20	
563	Kurzové ztráty	Kurzové ztráty HLČ	4 849,92	0,00	0,00
591	Daň z příjmů	Daň z příjmů HLČ	24 560,00	0,00	0,00
Náklady celkem			20 637 413,98	21 332 134,67	20 076,90

Celkový přehled

Celkový přehled	Skutečnost 2023 v CZK	Skutečnost 2022 v CZK	Rozpočet 2023 (v tis.CZK)
Odvod do rozpočtu zřizovatele - odpisy	371 000,00	365 000,00	430 000,00
Celkové náklady	20 637 413,98	21 332 134,67	20 076,90
Celkové výnosy	21 277 340,83	21 649 954,51	17 631,90
Hospodářský výsledek	639 926,85	317 819,84	-2 445,00

Všeobecný komentář

Hospodaření Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou (MGOH) skončilo v roce 2023 kladným hospodářským výsledkem ve výši 639 926,85 Kč. Byly dodrženy závazné a specifické ukazatele rozpočtu dle usnesení Rady Královéhradeckého kraje, při dodržení zásad efektivnosti a účelnosti během vynakládání prostředků na provoz organizace. Kladného hospodářského výsledku bylo dosaženo zejména vlivem příjmů z archeologie, příjmů ze vstupného, průběžnou analýzou nákladů v předchozích letech, efektivní úpravě stávajících smluv a optimalizací výdajů vznikajících v průběhu roku.

Dosahování zlepšeného hospodářského výsledku je dlouhodobým záměrem MGOH. Důvodem je jednak snaha o efektivní hospodaření s veřejnými prostředky ale také zároveň potřeba investovat do obnovy a modernizace vybavení muzea, na které se v minulých desetiletích nedostávalo prostředků. Vyšší hospodářský výsledek je pak pro organizaci (prostřednictvím převodu prostředků z rezervního do investičního fondu) zásadním zdrojem financí pro nákup dlouhodobého hmotného majetku a plnění dlouhodobých cílů organizace. Se zlepšeným hospodářským výsledkem bylo počítáno, což se projevuje v plánu investic na rok 2024.

Výnosy roku 2023

Celkové výnosy za činnost muzea byly za rok 2023 ve výši 21 277 340,83 Kč. Muzeum hospodařilo s příspěvkem od zřizovatele ve výši 17 768 840,00 Kč. V příspěvku na provoz od zřizovatele je zahrnuta hodnota určená na odvod do investičního fondu Krajského úřadu plynoucí z provozu přidělené expozice Sýpka, provozu muzea krajky a provozu Kláštera v Opočně. Dále byl pří-

spěvek oproti rozpočtu jednorázově navýšen o zvýšené výdaje na energie, zvýšené výdaje na mzdy z důvodu legislativní změny platových tabulek, provozní výdaje na nově přidělený Klášter Opočno, mimořádný účelový příspěvek na Kreativní voucher a na pokrytí neplacených archeologických výzkumů. Neinvestiční příspěvky z dotací a grantů Měst, Ministerstva kultury a KHK dosáhly částky 342 932,00 Kč (Město Rychnov n/KN 35 000,00 Kč, Město Vamberk 46 650,00, Město Rokytnice v OH 48 000,00 Kč, Ministerstvo kultury – neinvestiční dotace určená na restaurování podmaleb 96 000,00 Kč, Ministerstvo kultury – neinvestiční dotace určená na edukační program 18 120,00 Kč, Ministerstvo kultury – Národní plán obnovy Kreativní učení 7 962, 00 Kč, Královéhradecký kraj – Kreativní voucher 76 200,00). Příspěvek v roce 2023 na základě Smlouvy o partnerství uzavřené se zřizovatelem k programu Erasmus+ byl ve výši 55.844,25 CZK.

Finanční podpora firem dosáhla částky 15 000,00 Kč. Od společnosti EKOSPOL s.r.o. Meziměstí obdrželo MGOH finanční podporu ve výši 15 000,00 Kč, podpora byla určena na pořádání výstav v Orlické galerii ve II. patře Kolowratského zámku.

Byly prováděny drobné archeologické průzkumy a několik obsáhlejších např. obchvat města Solnice, hráz rybníka Broumaru v Opočně, Měšťanský dům v Kostelci nad Orlicí, stavby pro úpravny vody, opěrná zeď v Rychnově nad Kněžnou. Tržby z těchto akcí dosáhly částky 2 003 025,00 Kč, z toho cca 620 400,00 Kč tvořily náklady na služby spojené s archeologií, které si MGOH zajišťovalo formou subdodávek (terénní a dokumentační práce, geodetická zaměření, digitalizace, analýzy vzorků atd.).

Výnosy ze vstupného

Pobočka	Skutečnost 2023 v CZK	Skutečnost 2022 v CZK	Skutečnost 2021 v CZK	Skutečnost 2020 v CZK	Skutečnost 2019 v CZK	Rozdíl v CZK (2023-2022)
Muzeum Krajky Vamberk - otevřeno celoročně	138 710,00	210 050,00	169 640,00	186 965,00	243 115,00	-71 340,00
Sýpka Rokytnice v OH - otevřeno celo- ročně	175 938,00	169 680,00	101 361,20	139 250,00	199 914,00	6 258,00
Muzeum a Orlická galerie v Kolowrat- ském zámku - ote- vřeno půlročně	104 590,00	89 545,00	71 085,00	39 515,00	51 030,00	15 045,00
Synagoga - otevře- no půlročně	14 460,00	13 890,00	5 775,00	5 550,00	17 850,00	570,00
Klášter Opočno - otevřena zahrada	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní (perma- nentky, edupro- gramy, dílny, atd.)	37 805,00	20 385,00	15 860,00	25 380,00	27 495,00	17 420,00
Celkem	471 503,00	503 550,00	363 721,20	396 660,00	539 404,00	-32 047,00

Největší návštěvnický zájem analyzováno dle výnosů ze vstupného je již tradičně o celoročně otevřenou expozici Sýpka v Rokytnici v Orlických horách a expozici Muzea krajek ve Vamberku, které byly veřejnosti po rekonstrukci zpřístupněny v roce 2014. V Muzeu krajky ve Vamberku od roku 2020 probíhá průběžná výměna exponátů za nové, doposud nevystavované předměty. Zvýšený zájem jsme také v letošní sezóně zaznamenali o výstavy představené v Orlické galerii a muzeu umístěném ve II. patře Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou, která je otevřena 6 měsíců v roce. Osobnost spisovatele Karla Poláčka zajišťuje stabilní počet návštěvníků v Synagoze, která je jeho památníkem. Do nově provozovaného Kláštera v Opočně, kde jsou otevřeny pouze zahrady, je vstup zdarma.

Pro všechny krajem zřizované příspěvkové organizace v kultuře mělo vliv na výši vstupného rozhodnutí zřizovatele o volných vstupech určené pro návštěvníky. Každá první středa v měsíci volný vstup (pro individuální návštěvníky, ne pro skupiny). Dále volný vstup pro děti do 10ti let věku a seniory 65+.

Pozitivní vliv na tržby ze vstupného měla i nadále celková úprava systému vybírání vstupného, která byla v předchozích letech zavedena. Došlo k sjednocení ceníku na jednotlivých pobočkách, zavedení rodinného vstupného, muzejních pasů a permanentek. Vliv na vstupné mělo také zařazení edukačních programů k probíhajícím výstavám, které dosáhlo hodnoty 37 805,00 Kč vč. prodeje permanentek pro školní instituce. Návštěvníci

také mohli využívat službu platby vstupného kartou na 3 pobočkách (Sýpka, Muzeum krajky a nově Orlické galerii), vstupné zaplacené kartou bylo ve výši 98 770,00 Kč, kdy z toho poplatky bance tvořily náklad ve výši 2 399,03 Kč. Celkové tržby ze vstupného dosáhly částky 471 503,00 Kč což představuje snížení o 32 047,00 v porovnání s rokem 2022.

Příjem za prodej vlastních publikací dosáhl částky 18 329,00 Kč., jedná se o dodržení ročního plánu, kdy hlavní vliv na prodej mají nově vydávané publikace. Nadále dochází spíše k poklesu zájmu o starší publikace, které se vzhledem ke svému roku vydání stávají neprodejné. Likvidační komise se dlouhodobě usnesla na rozhodnutí o účelném využití neprodejných publikací, a to formou jejich poskytování návštěvníkům jako jedna z podob propagace MGOH a dále o vyřazení neprodejných publikací.

Významnou položku 476 213,77 Kč tvořily výnosy z časového rozpuštění transferů související s opravenou expozicí krajek ve Vamberku. Ve výnosech se též každoročně promítá pronájem prostor v Muzeu Krajky ve Vamberku ve výši 36 570,00 Kč. Ve výnosech jsou zahrnuté také příjmy z umístění prodejních automatů na kávu v areálu Kláštera v Opočně ve výši 5 785,00 a příjmy z prodeje zboží ve výši 22 388,42 CZK.

Organizace je i nadále plátcem DPH, neboť za rok 2015 přesáhly tržby za archeologickou činnost 1 mil. Kč., tudíž se v roce 2016 stala plátcem DPH.

Granty, dotace a dary roku 2023

Granty - účel	Poskytovatel	Žádost v CZK	Schválený příspěvek v CZK	Spoluúčast MGOH v CZK	Celkem výdaje za projekt v CZK
ISO/D Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí (13452 - Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví). Restaurování 9 ks podmaleb na skle.	Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	149 500,00	96 000,00	36%	149 500,00
Podpora výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví, tematický okruh 1: Edukační aktivity v rámci muzejních expozic se sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy. Program „Bylo nás pět“.	Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	25 930,00	18 120,00	31%	26 455,00
Národní plán obnovy. Podpora projektů kreativního učení. Výzva NPO č.3/2022. Výtvarný kroužek pro každého_2023.	Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	7 962,00	7 962,00	21%	10 092,00
Kreativní voucher pro kulturní dědictví pro rok 2023. Audiozáznam průvodcovských textů pro Muzeum krajky Vamberk	Královéhradecký kraj (neinvestiční příspěvek)	92 202,00	76 200,00	18%	92 202,00
ISO/D Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí (13452 - Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví). Restaurování 9 ks podmaleb na skle.	Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	149 500,00	96 000,00	36%	149 500,00

Granty - účel	Poskytovatel	Žádost v EUR	Schválený příspěvek v EUR	Spoluúčast MGOH v EUR	Celkem výdaje za projekt v EUR
Program Erasmus+. Mobilita. Smlouva o partnerství.Rok 2023-2025	Královéhradecký kraj (neinvestiční příspěvek)	4 680,00	4 680,00	0%	4 680,00

Dotace - účel	Poskytovatel	Žádost v CZK	Schválený příspěvek v CZK	Spoluúčast MGOH v CZK	Celkem výdaje za projekt v CZK
Program na podporu volnočasových aktivit. Zajištění výstavní sezóny. Pořádání výstav a akcí v roce 2023 v II. patře Kolowratského zámku (Hlavní výstavní prostory a Orlická galerie) vč. edukačních aktivit.	Město Rychnov nad Kněžnou	675 000,00	35 000,00	2%	35 453,00
Program na podporu kultury a neziskových aktivit. Rokytnický muzejní rok 2023	Město Rokytnice v Orlických horách	50 000,00	48 000,00	18%	58 202,00
Dotační program "akce a reprezentace" vyhlášený městem Vamberk na rok 2023. Kulturní rok v Muzeu krajky 2023. 1. Kolo-muzejní noc.	Město Vamberk	6 650,00	6 650,00	20%	8 386,00
Dotační program "akce a reprezentace" vyhlášený městem Vamberk na rok 2023. Kulturní rok v Muzeu krajky 2023. 2.Kolo-vánoční jarmark	Město Vamberk	40 000,00	40 000,00	18%	48 864,00

Dary - účel	Poskytovatel	Žádost v CZK	Schválený příspěvek v CZK	Spoluúčast MGOH v CZK
Finanční podpora za propagaci a prezentaci společnosti - Podpora Orlické galerie	EKOSPOL s.r.o.	15 000,00	15 000,00	0%

Formou grantů, dotací a finančních darů obdrželo Muzeum a galerie Orlických hor v roce 2023 celkem 342 932,00 Kč a 3 744 EUR (80% z částky). Příspěvky byly použity na poskytnutý účel.

Náklady roku 2023

Mzdové náklady vč. odvodů tvořily nejvyšší položku nákladů. Mzdový fond nebyl čerpán v plné výši, neboť ukazatel přepočtený počet zaměstnanců nebyl naplněn. Od 1. 9. 2022 došlo k zákonnému navýšení platových tabulek o 10 %, toto navýšení se projevilo na čerpání mzdového fondu v roce 2023. Během roku byl ukončen jeden pracovní poměr. Byla vypsána tři výběrová řízení na nové zaměstnance, kdy se všechny podařilo úspěšně uzavřít. Vliv na čerpání mzdového fondu měla také dlouhodobá pracovní neschopnost zaměstnanců. Mzdové náklady byly ve výši 8 995 413,00 Kč. Odvody za zaměstnance na sociálním a zdravotním pojištění vč. ostatních zákonných nákladů byly ve výši 3 294 013,72 Kč.

Významnou položkou nákladů jsou nájem, neboť celá organizace vč. všech expozic sídlí v pronajatých prostorách (kromě Muzea krajky Vamberk a Kláštera Opočno). Platby za nájem jsou každoročně valorizovány o inflaci. Výdaje v roce 2023 byly ve výši 1 285 295,60, což představovalo navýšení o 161 tis. Kč ve srovnání s rokem 2022. K navýšení nájmu došlo také z důvodu uzavření nové nájemní smlouvy na další prostory v budově kasáren v Rychnově nad Kněžnou. Do nově pronajatých prostor byl umístěn sklad výstav a karanténní depozitář.

Další velkou položkou (1.380 tis. CZK) v rozpočtu MGOH jsou výdaje za energie, u kterých bylo ve srovnání s rokem 2022 zaznamenáno snížení výdajů o 171 tisíc Kč v položce elektrická energie. Položky vodné, stočné a srážková voda zaznamenaly nárůst o 100 tis. CZK, do této částky se promítl provoz komunitní zahrady v Klášteře v Opočně. Vliv na snížení výdajů za elektrickou energii má snaha o maximální úspory, opravy a modernizace osvětlení. Dodávky elektrické energie jsou zajišťovány centrálními nákupy zřizovatele. Na vytápění budovy Sýpka v Rokytnici v OH se využívají pelety, náklady na jejich nákup činily 121,9 tis. CZK.

Odvody do fondu FKSP zůstaly na stejné úrovni jako v loňském roce tedy 2 procenta z hrubých mezd, což představovalo částku 170 351,96 Kč.

Na dohody o provedení práce dohodu o pracovní činnosti bylo vyplaceno 477 815,00 Kč z plánovaných 450 tis. Kč. Pracovníci na dohody o provedení práce pracovní činnosti jsou využíváni zejména na pomocné práce technického rázu (úklid, stěhování, údržba, montáž, topení, archeologické výzkumy, administrativní činnost) a digitalizaci archivu, popř. průvodcovství a dále na odborné činnosti v oblasti sbírky zoologie.

Náklady na reprezentaci byly limitovány celkovou částkou 150.000,00 Kč, (rozděleno na

130 tis. Kč mezinárodní spolupráce, 20 tis. Kč na běžné náklady organizace na dary a pohoštění). Tento limit byl dodržen, neboť se čerpalo 22 177,00 Kč na dary a pohoštění. Náklady na reprezentaci byly využívány převážně na občerstvení při konání vernisáží na všech pobočkách (Sýpka, Muzeum krajky ve Vamberku, Orlická galerie + expozice muzea v Kolowratském zámku, Klášter Opočno), na pořádání konferencí, přednášek a muzejních nocí, jarmarků. Dále na prohlubování mezinárodní spolupráce.

K úspoře nákladů za bankovní poplatky dochází při využívání internetového bankovníctví a používáním bankovní karty k výběrům i vkladům.

Na restaurování a konzervování sbírkových předmětů (podmalby, obrazy, archeologické nálezy, textil) byla použita částka 183 700,00 Kč, z toho částku 96 tis. Kč., pokryla dotace z Ministerstva kultury určená na restaurování podmaleb. Vlastní konzervátorská dílna spotřebovala materiál v hodnotě cca 10 tis. Kč, zejména na předměty určené na aktuální výstavy, rámy obrazů a archeologické nálezy.

Při tvorbě edukačních programů byly znamenány náklady na spotřebu materiálu (zejména výtvarné, kreativní potřeby a názorné prvky) ve výši cca 62 tis. Kč, z toho 18 tis. Kč. a 7,9 tis. Kč, pokryla dotace z Ministerstva kultury určená na programy

Významné položky ve spotřebě materiálu a službách představovaly zejména náklady vynaložené při pořádání výstav (role do plotru, tonery, fólie na tisk výstav, instalační materiál všeho druhu, grafický papír, plakáty, výzdoba, rámy, plexisklo, atd.), dále materiál určený na běžný provoz MGOH (kancelářské potřeby vč. papírů, čistící a úklidové prostředky, atd.), náklady na péči o sbírkové předměty (bublinkové fólie, krabice na uskladnění, obalový materiál) a náklady na propagaci Muzea a stěhování či dopravu výstav. Náklady na materiál na propagaci dosáhly částky 111 tis. Kč. V roce 2023 byly k propagaci také využity velké plochy – Billboardy, za tisk a pronájem dvou kusů bylo zaplaceno 29 tis. Kč. Nové publikace do knihovny byly nakoupeny ve výši cca 27 tis. Kč.

Náklady na opravy a udržování byly vynaloženy zejména na odstranění fyzického opotřebení nebo poškození vybavení MGOH. Dále se hradí pravidelné revize, kontroly a servisy (např. elektriky, el. spotřebičů, EZS, výtahů, EPS, kompresorů, klimatizací, hasičských přístrojů, serverů atd.) V roce 2023 byly provedeny opravy zejména v Klášteře v Opočně směřované k zpřístupnění tohoto prostoru: oprava barokního komínu, hromosvodu po revizi, elektroinstalace a vodoinstalace, zpřístupnění wc pro veřejnost., atd. ve výši 160

tis. Kč. Dále došlo k opravám zahradního nábytku, nátěru vitrín a opravám osvětlení ve vitrínách ve Vamberku, opravám světel a elektroinstalace ve vitrínách v Sýpce, opravám osvětlení, vodovodních baterií, výměnám klozetových mís, výměna koberců. Po revizi byly také opraveny hromosvody a hvězda v Synagoze. V budově bývalých kasáren (správní budově MGOH) se i nadále dle finančních možností pokračuje ve výměně oken, kdy investorem akce je pronajímatel Město Rychnov nad Kněžnou.

Náklady na služby spojené s archeologií – geodetické zaměření, digitalizace, kopáčské práce, geofyzikální průzkumy, detektorové průzkumy, analýzy, které si MGOH zajišťovalo formou subdávky, byly ve výši cca 620 tis. Kč.

Náklady za ekonomické služby prováděné externí účetní kanceláří byly ve výši 170 tis. Kč. Výdaje za cestovné vč. zahraničního, vyúčtování služebních cest zaměstnanců dosáhlo částky 56 tis. Kč.

V roce 2023 byly pro zaměstnance pořízeny nové pracovní oděvy jednotného vzhledu – mikiny, trika a bundy v celkové hodnotě cca 76 tis. Kč. Bylo provedeno plynování depozitářů v hodnotě cca 22 tis. CZK.

Odpisy 2023

Odpisy jsou tvořeny ze svěřeného i vlastního majetku a jsou v souladu se zákonem a směrnici rady KHK. Odpisy majetku činily 953 105,00 Kč. Odvedená částka z odpisů ze svěřeného majetku na účet Krajského úřadu činila 371 000,00 Kč.

Finanční majetek

Název bankovního účtu	Kód bankovního účtu	Kód banky	Počáteční stav k. 1.1.	Stav ke konci vykazovaného období
Komerční banka RK	1932571	100	4 112 794,89	821 675,75
Komerční banka RK	123-9145010227	100	0,00	3 645 412,17
Komerční banka RK-FKSP	1071932571	100	134 824,50	150 369,12
Hlavní pokladna			45 255,00	41 021,00
Ceniny - stravenky			0,00	0,00
Ceniny - poštovní známky			0,00	0,00

Ceniny

Ke konci vykazovaného období stavy cenin činily:

poštovní známky: 0,00 Kč

stravenky: 0,00 Kč

Peněžní krytí

Zůstatky fondů a hospodářský výsledek organizace jsou kryty peněžními prostředky na účtu.

Pohledávky po splatnosti

K 31.12.2023 bylo evidováno 15 pohledávek (15 archeologie, 0 ostatní), z toho 1 po splatnosti, která byla následně zaplacená do 21.3.2024.

Dotace ze státního rozpočtu

V roce 2023 obdrželo MGOH ze státního rozpočtu z programu ISO/D Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí (13451 - Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví) Ministerstva kultury dotaci ve výši 96 000,00 Kč určenou na restaurování 9 ks podmaleb na skle, kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 36% spoluúčast tzn.: celkový náklad na

restaurování podmaleb činil 149 500,00 Kč. Pro restaurátorský záměr byly vybrány podmalby, nejvíce ohrožené, zároveň patřící k nejhodnotnějším dokladům tohoto výjimečného lidového řemesla. Realizací záměru došlo k uchování výjimečné sbírky podmaleb, které budou moci být vystavovány a prezentovány též pro badatelskou činnost.

MGOH obdrželo ze státního rozpočtu z programu Podpora výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví, tematický okruh 1: Edukační aktivity v rámci muzejních expozic se sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy Ministerstva kultury dotaci ve výši 18 120,00 Kč, určenou na program „Bylo nás pět“ kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 31% spoluúčast tzn.: celkový náklad na program činil 26 455,00 Kč. Program zaznamenal zájem ze strany základních škol i a je natrvalo zařazen do nabídky MGOH pro tyto instituce.

MGOH obdrželo ze státního rozpočtu z programu Národní plán obnovy – podpora projektů kreativního učení - Výzva NPO č.3/2022 Ministerstva kultury dotaci ve výši 7 962,00 Kč, určenou na program „Výtvarný kroužek pro každé-

ho_2023" kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 21% spoluúčast tzn.: celkový náklad na program činil 10 092,00 Kč. Projekt „Výtvarný kroužek pro každého“ obsahoval 10 lekcí výtvarných technik. Kroužek byl určený pro skupinu dětí a mládeže ve věku od 9 do 16 let, kroužku se účastnilo 9 dětí, kterým se otevřel zcela nový pohled na výtvarné umění.

Dále MGOH obdrželo z dotačního programu Královéhradeckého kraje mimořádný účelový příspěvek s názvem Kreativní voucher pro kulturní dědictví dotaci ve výši 76 200,00 Kč, určený na tvorbu mobilní audiozáznamu průvodcovských textů pro Muzeum krajky ve Vamberku, kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 18% spoluúčast tzn.: celkový náklad činil 92 202,00 Kč. Díky realizaci tohoto projektu má každý návštěvník možnost zapůjčit si na pokladně Muzea krajky Vamberk audio průvodce k této expozici. Díky intuitivnímu systému odkazů na komentáře v zařízení si může výstavy procházet každý vlastním tempem a soustředit se na pasáže, které ho nejvíce zajímají. Tohoto komfortu mohou využít i zahraniční návštěvníci, pro které je připraven identický obsah v anglické jazykové mutaci. Tito návštěvníci měli dosud k dispozici pouze krátké textové průvodce, které umožňovaly pouze základní orientaci v problematice.

MGOH má přislíbeno prostřednictvím Královéhradeckého kraje z dotačního programu Erasmus+ částku 4 680 EUR na roky 2023-2025. Erasmus+ je program, který umožňuje mezinárodní výjezdy a podporuje mezinárodní spolupráci, přináší inovace do vzdělávání a v účastnících podporuje všeobecný rozvoj dovedností, zpřístupňuje českým organizacím nenahraditelné zkušenosti ze zahraničí a pomáhá jim navázat cenné mezinárodní spolupráce. V roce 2023 byl uskutečněn jeden výjezd do partnerského muzea v Polsku, na který bylo vyčerpáno 2 310 EUR.

Investice z FRR KHK

Na rok 2023 byla organizací schválena investiční dotace od Královéhradeckého kraje z fondu rozvoje a reprodukce v celkové výši 250 000,00 Kč určených na akci: Investiční akce „Obnova vybavení depozitářů – etapa 2023“.

Na základě schválení dotace došlo k výběru dodavatele a zadání zakázky s termínem dodání 12/2023. Z důvodu pozdržení ve výrobě byl termín dodání posunut na 1/2024 a čerpání dotace z FRR převedeno z roku 2023 na rok 2024.

Autoprovoz

Muzeum a galerie Orlických hor vlastní jeden automobil značky ŠKODA OCTAVIA, který byl zakoupen v autobazaru koncem roku 2010. Tento automobil je převážně používán archeology na archeologické výzkumy.

Druhý automobil ŠKODA ROOMSTER byl zakoupen za investiční dotaci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje v polovině roku 2007. ŠKODA ROOMSTER je využit na stěhování sbírkových předmětů převážně z depozitářů do expozic při instalaci proměnných výstav, na služební cesty z důvodu školení a terénní výzkumy odborných pracovníků.

V roce 2020 byl zakoupen třetí automobil značky FIAT TALENTO. Královéhradecký kraj přispěl formou investiční dotace ve výši 300.000,00 na jeho nákup. FIAT TALENTO jako devítimístný užitkový vůz je převážně využíván na stěhování sbírkových předmětů převážně z depozitářů do expozic při instalaci proměnných výstav, stěhování vybavení Muzea mezi pobočkami a na služební cesty zaměstnanců.

Dvě vozidla jsou v době mimo provoz umístěna v pronajaté garáži v Rychnově nad Kněžnou v ulici Jiráskova 899, třetí parkuje před hlavní budovou Muzea. Zákonné pojištění odpovědnosti a majetková pojištění jsou sjednávána centrálně Krajským úřadem. Vozidla jsou řádně pojištěna, pravidelná údržba a STK jsou prováděny v pravidelných intervalech, STK u dvou starších vozidel proběhlo v roce 2023. Školení řidičů je taktéž prováděno v pravidelných intervalech. Na udržení dobrého technického stavu vozidel jsou dle potřeby prováděny opravy odborným autoservisem.

Celkové náklady na opravy, servis a služby vozidel byly vynaloženy v částce 117 801,00 Kč (pravidelný servis vozů, příprava na STK, provedení STK, oprava vozů, výměna pneumatik a baterií, mytí vozů, dálniční známky, GPS kniha jízd, odtah vozu, atd).

Autem Škoda Roomster bylo ujet 7 773 km kilometrů se spotřebou 564 litrů benzínu, průměrná roční spotřeba je 7,26 litrů na 100 km.

Autem Škoda Octavia bylo ujet 7 682 kilometrů se spotřebou 587 litrů benzínu, průměrná roční spotřeba je 7,63 litrů na 100 km.

Autem Fiat Talento bylo ujet 12 223 kilometrů se spotřebou 930 litrů nafty + ad blue, průměrná roční spotřeba je 7,60 litrů na 100 km.

Celková spotřeba pohonných hmot byla ve výši 80 941,00 Kč.

Nakládání s majetkem

Přehled majetkových kont

Účet	Název majetkového účtu	Stav k 1.1.2023	přírůstek +	úbytek -	Stav k 31.12.2023
013	Software	3 352 945,19	0,00	0,00	3 352 945,19
018	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	533 161,40	0,00	0,00	533 161,40
021	Stavby	26 507 324,28	0,00	0,00	26 507 324,28
022	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmot. MV	15 090 821,13	149 900,00	0,00	15 240 721,13
028	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	9 084 378,14	250 429,80	18 174,50	9 316 633,44
031	Pozemky	1 657 420,00	0,00	0,00	1 657 420,00
032	Kulturní předměty	2 423 202,00	518 900,00	0,00	2 942 102,00
041	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00
042	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0,00	668 800,00	668 800,00	0,00
901	Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	62 786,24	45 475,43	0,00	108 261,67
902	Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 249 740,87	93 314,42	16 213,34	1 326 841,95

Pohyby dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vč. drobného majetku:

Účet 013 Software. Nárůst: 0. Úbytek: 0.

Účet 018 Drobný dlouhodobý nehmotný majetek. Nárůst: 0. Úbytek: 0.

Účet 021 Stavby. Nárůst: 0. Úbytek: 0.

Účet 022 Samostatné hmotné movité věci. Nárůst: 149 900,00 představuje pořízení Zahradičního traktoru SECO Starjet P4 pro údržbu zahrady v Klášteře v Opočně. Úbytek: 0.

Účet 028 Drobný dlouhodobý hmotný majetek. Nárůst: 250 429,80 – Bruska, čítač návštěvnosti, drtič, kámen zmizelých, knihovna, křovinořez, lístkovnice, mobilní oplocení, monitor, ohřívače vody, pračka, řezačka, vozík, skříň, snímače teploty, sušička, tablet, topné těleso, vysavač, závěsné systémy. Úbytek: 18 174,50. Úbytek představuje vyřazení 11 ks starých skříní, 2x dřevěný regál, lístkovnice.

Účet 031 Pozemky. Nárůst: 0. Úbytek: 0.

Účet 032 Kulturní předměty. Nárůst: 518 900,00 Pořízení sbírkových předmětů – krajky, obrazy. Úbytek: 0.

Účet 901 Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek. Nárůst: 45 475,43. Úbytek: 0. Nárůst představuje pořízení 7 ks kancelářského softwaru Office 2021.

Účet 902 Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek. Nárůst: 93 314,42. Nárůst představuje pořízení 46 ks ráků, 3x pivní set – stůl a lavice, plošinový vozík, fotoaparát, čerpadlo, baterie, deflektor, židle, přístřešek, rudl, stativ, router, čistič, záložní zdroje, zavařovací hrnec. Atd. Úbytek: 16 213,34. Jednalo se o 98 ks nevyužívaného majetku např. entomologické krabice, krabice, skříň, kanystry, lístkovnice, stoiny, vitríny, žebříky do regálů. atd.

Přehled oprávkových kont

Účet	Název účtu	Stav k 1.1.2023	Stav k 31.12.2023
073	Oprávky k software	3 285 352,99	3 298 780,99
078	Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	533 161,40	533 161,40
081	Oprávky ke stavbám	5 611 438,00	5 899 654,00
082	Oprávky k samost. HM věcem a souborům HM věcí	8 559 167,25	9 210 628,25
088	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	9 084 378,14	9 316 633,44

Tvorba a čerpání peněžních fondů

Stav a krytí fondů příspěvkové organizace

Název fondu	Stav fondu k 1.1.2023	Tvorba fondu r. 2023			Čerpání fondu r. 2023	Stav fondu k 31.12. 2023
		z fin. vypořádání	z odpisů	z inv. dotací		
Fond odměn	120 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120 000,00
FKSP	144 010,92	170 351,96	0,00	0,00	154 875,00	159 487,88
Rezervní fond	479 149,77	317 819,84	0,00	0,00	300 000,00	496 969,61
Fond investic	2 047 624,31	300 000,00	476 891,23	350 000,00	1 039 800,00	2 134 715,54
Celkem	2 790 785,00	788 171,80	476 891,23	350 000,00	1 494 675,00	2 911 173,03

Z kladného hospodářského výsledku z roku 2022 byl usnesením rady KHK posílen rezervní fond ve výši 317 819,84 Kč.

Fond odměn nebyl v roce 2023 dotován z kladného hospodářského výsledku roku 2022, a čerpán také nebyl. Stav fondu k 31.12.2023 je 120 000,00 Kč.

Příděl fondu kulturních a sociálních potřeb je tvořen ze zákonného přídělu výši 2 % z vyplacených hrubých mezd za rok 2023, kdy se jednalo o částku ve výši 170 351,96 Kč. Čerpání fondu probíhalo v souladu s vydaným vnitřním předpisem – odměňování zaměstnanců. Příspěvek na stravování byl ve výši 154 875,00 Kč. Stav fondu k 31.12.2023 je 159 487,88 Kč.

Rezervní fond organizace je vytvářen s vědomím, že jeho čerpání bude ovlivněno případnou vzniklou ztrátou z provozní činnosti. Dále je zamýšleno rezervní fond čerpat na obnovu vybavení expozic a zázemí muzea, převedením prostředků do investičního fondu organizace. Stav fondu k 31.12.2023 je 496 969,61 Kč.

Tvorbu fondu tvořil příděl z odpisů ve výši 476 891,23 Kč (Odpis majetku 953 105,00 Kč po odpočtu transferů ve výši 476 213,77 Kč.). Fond nenavýšila částka 250 000,00 z FRR, neboť nebyla čerpána na nákup investic v roce 2023. Další pří-

děl do fondu tvořila částka 350 000,00 Kč určená na nákup sbírkových předmětů. Došlo také k převodu 300 000,00 Kč z rezervního fondu do investičního. Čerpání fondu investic bylo celkem ve výši 1 039 800,00 Kč., na nákup majetku bylo použito 149 900,00 Kč – Zahradní traktor SECO Starjet P4 a sbírkové předměty ve výši 518 900,00 Kč. Odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele činil celkem 371 000,00 Kč. Stav fondu k 31.12.2023 je 2 134 715,54 Kč.

Inventarizace majetku

Na základě příkazu pane ředitele byl stanoven plán k provedení řádné inventarizace majetku, pohledávek a závazku k datu 31.12.2023 v předepsaném rozsahu a členění. Byly jmenovány inventarizační komise. Porovnáním fyzického stavu s účetním nebyly zjištěny inventarizační rozdíly. Inventarizační zpráva byla sestavena k 29. 2. 2024 a následně předložena k podpisu.

Kontrolní činnost

Souhrnná zpráva o kontrolách za rok 2023
Vnitřní kontrolní systém organizace se řídí platným plánem kontrol pro rok 2023. Výkon finanční kontroly byl prováděn v souladu se zněním

zákona č. 320/2001 sb., o finanční kontrole vč. prováděcích vyhlášek. S veřejnými finančními prostředky a svěřeným majetkem bylo nakládáno v souladu s hledisky hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti.

Vnitřní kontrolní systém zahrnuje pravidelnou inventarizaci pokladny, kontrolu plnění rozpočtu, čerpání mzdového fondu, kontrola cenin, pracovní doby, autoprovozu a vedení evidence spotřeby elektrické energie. Dále kontrola BOZP, PO, hasičských přístrojů a zabezpečení objektu. Kontrola darovacích a kupních smluv, zápůjček a výpůjček sbírkových předmětů. Kontrola evidence archeologické agendy, inventarizace sbírek.

V roce 2023 byly v naší organizaci provedeny následující kontroly:

1. V únoru 2023 byla provedena kontrola zástupci Okresní správy sociálního zabezpečení Rychnov nad Kněžnou zaměřená na plnění povinností v nemocenském pojištění, v důchodovém pojištění a při odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a to za období od 1.7.2021 do 31.12.2022. Kontrolní zjištění: Zaměstnavatel poskytl potřebnou součinnost k řádnému provedení kontroly. Nebyly zjištěny nedostatky. Protokol o kontrole č. 52/23/666.

2. V červnu 2023 byla provedena kontrola zástupci Všeobecné zdravotní pojišťovny, regionální pobočka pro Královéhradecký kraj zaměřená na platby pojistného na veřejné zdravotní pojištění a dodržování ostatních povinností plátce pojistného za období 1.7.2019 – 30.4.2023. Předmětem kontroly bylo a) dodržování oznamovací povinnosti b) stanovení vyměřovacích základů a výše pojistného, c) dodržování termínu splatnosti pojistného, d) dodržování podávání přehledů o platbách pojistného. Výsledek kontroly: Plátce dodržuje všechna ustanovení zákon o veřejném zdravotním pojištění a dodržuje termíny splatnosti. čestné prohlášení však neodpovídalo skutečnosti. Závěrečný protokol o výsledku kontroly č.66/191/1/2023.

Další kontroly od kontrolních institucí nebyly v roce 2023 provedeny.

Výroční zpráva 2023

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

© 2024 Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

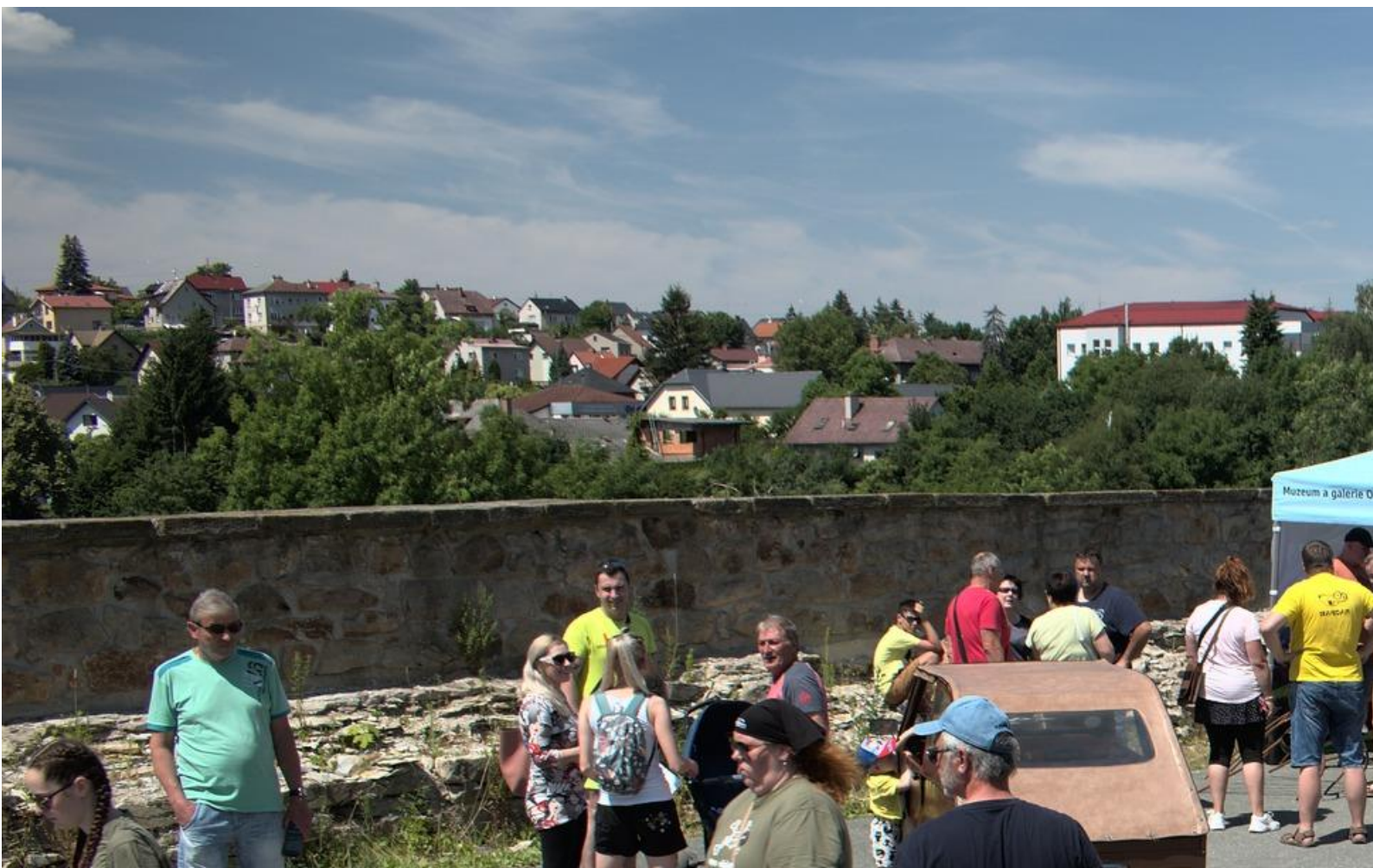
Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Zprávu na základě podkladů jednotlivých oddělení sestavil: Mgr. Tomáš Zelenka a Adéla Vaňková

Grafická úprava a sazba: Mgr. Tomáš Zelenka

Fotografie: archiv MGOH

e-mail: moh@moh.cz

WWW.MOH.CZ

